

Dette værk er downloadet fra **Danskernes Historie Online**

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Frederiksborg Lærde Skole

for

Skoleaaret 1 Oct. 1845—1 Sept. 1846.

Indbydelseskrift

til

Skolens aarlige Hovedexamen

i Juli 1846

udgivet af

H. M. Flemmer,
Skolens Rector.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. C. Scharling.

Lærerpersonalet og Underviisnings- gjenstandene, Lectionstabellen og Fagfordelingen.

Allerede inden Slutningen af forrige Skoleaar fratraadte Adjunkt Lunddahl sine Functioner ved Skolen, da jeg ved Skrivelse fra den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler af 30 Aug. 1845 blev underrettet om at Samme „var sindet at ville, i Betragtning af Hr. Professorens Anbefaling og Professor Borgens derom yttrede Ønske, indgaae til Hans Majestæt Kongen med en allerunderdanigst Forestilling om Adjunkt Lunddahls Forslottelse til Metropolitanstolen i samme Egenstab“, samt at det var aldeles nødvendigt at han strax tiltraadte sin nye Stilling. Han ophorte da at undervise her den 1 Sept. 1845, men examinerede dog ved Hovedexamen i Sept. i sine hidtil havte Fag. Den Indflydelse, han ved hele sin Personlighed havde udøvet paa Disciplene, var en sand Belsignelse for Skolen, og baade Lærere og Disciple skiltes fra ham med Følelse af Savn ved Tanken om at et Forhold skulde løses, der havde været saa rigt paa Glæde og Belsignelse, og med Tak til ham for hvad han havde været for Skolen og for Hver især personligt.

Under 15 Sept. 1845 indgav jeg til Directionen følgende Indstilling: „Bed at gennemlæse den provisoriske Underviisningsplan for de 3 udvidede Skoler er jeg kommen til den Øverbeviisning, at, om ikke Planen i sin Heelhed, saa dog adskillige væsentlige Momenter deraf ret bequemt kunde indføres strax eller successivt i denne Skole, med de Lærekraæfter af hvilke

den allerede nu er i Besiddelse. Beskæftigelse med Skolens Hovedexamen forhindrer mig fra nærmere at motivere eller noigagtigt specificere disse Momenter; jeg indskrænker mig til at antyde enkelte af dem. Jeg bemærker at Skolen allerede i længere Tid har haft 6 Classer, og forhaaber at det for Fremtiden maatte tillades at benævne disse 1ste, 2de, 3de, 4de, 5te, 6te. De 4 nederste have altid været eetaarige; for et Aar siden averteredes Disciplene om at man vilde forsøge, om ikke ogsaa 5te Cl. (efter øldre Benævnelse 3de) kunde blive eetaarig, hvilket for en Deel vil lykkes i Aar. Undervisningen i Hebraisk har allerede i eet Aar været henlagt til Skolens 6te Classe alene, der er toaarig. Undervisningstiden har allerede i flere Aar været indskrænket til 36 Timer ugentligt eller ubetydeligt derover. Skoleaaret vil, som jeg har viist i en udførlig Skrivelse af 9 Oct. 1844, sørdeles bequemt kunne begynde den 1 Sept., med August Maaned til Sommerferie og Hovedexamen i Juli Maaned*). Heller ikke seer jeg nogen Hindring for at Afgangseramen for Fremtiden kunde afholdes ved selve Skolen paa samme Maade som ved de udvidede Skoler og under samme Control**, og, hvad der er Hovedsagen, efter de

*) Denne Forandring af Skoleaaret havde jeg i Øvrigt udførligt motiveret og anbefalet i Skrivelses af 17 Dec. 1837 og 15 Nov. 1843.

**) Denne Control har interimistisk været ført af en Deputation af Universitetsprofessorer. Vijsnok kunne disse bedre fungere som Censorer end som Examinatorer ved en Skoleexamen (Examen Artium er og har altid været en Skoleexamen, om den end har været holdt ved Universitetet), men jeg maa alligevel antage det for almindelig anerkjendt, hvorlidet onsigligt det er at denne Foranstaltung skulde blive Mere end interimistisk, og at Controllen ber føres af et sagkyndigt Medlem af selve Directionen. Deels have Universitetsprofessorerne andre Forretninger at varetage end at kontrollere Skolerne, deels kan man ingenlunde forudsætte om Pluraliteten af dem, at de skulde besidde den hertil fornødne pædagogiske Dyrghed;

samme Principer, saa at den ikke indstrænker sig til en blot

---

thi deres Embede hverken giver dem denne eller fordrer den af dem. Heller ikke er det passeligt at lade Mogen controllere af Andre end sine Foresatte; men Universitetsprofessorerne ere ikke Skolemandenes Foresatte; og naar den hidtilbestaaende Form af Gramen Artium ikke har funnet undgaaet at vække og stadsfæste hos Afdillige en Forestilling om Universitetets Supremati over Skolerne, og faktist at give Universitetets Lærere en Indstydelse paa Skolerne som de fleste blandt dem aldrig have onset, og som vægtige Stemmer udgaaede af deres egen Midte have erklæret for ferdærlig, saa bryt for Fremtiden Alt undgaaes, hvori saadanne Anstuelser kunde vedblive at høge Næring. Langt bedre kan man controlleres af sine Eigemænd; thi her bliver Forholdet gjensidigt. Og naar man ved et bedre Gagereglement, der forhaabentligt snart kan ventes, og ved en Omorganisation af den saakaldte Store Philologicum og Indførelsen af forskjellige Prover for Lærerne i alle Fag, (hvilken Foranstaltning Nødvendighed vel er saa almindelig anerkjendt, at den ikke kan udeblive længe,) serger for at sikre Skolerne dygtige Lærere, vil jeg Intet væsentligt have imod at Skolerne controlleres gjensidigt ved Deputationer fra Nabostekernes Lærervationale. Men om aldrig af anden Grund vilde det dog for den offentlige Menings Skyld være det Onskeligste at Controllen blev ført af et sagkyndigt Medlem af Directionen selv, men, vel at marke, et Medlem af Directionen, ingenlunde en Visitator under Directionen. En Mellemmand mellem Directionen og Skolerne vilde ikke kunne undgaae at komme i en falsk og ofte saare odies Stilling. Et Visitatoren selv Medlem af Directionen, saa bliver han respecceret som Øvrighed, og hans Komme imedeset som en glædelig Begivenhed; ex han fun sammes Committerede og Mapperteur, saa bliver han paa de fleste Steder, hvor forstandigt og humant han end opfører sig, modtaget med ikke meget velvilligere Hælelser end notoriske Politispioner. Man kunde maaeste indvende, at der i Thydsland, navnlig i Preusseen, bestaaer en saadan Indretning med Skolevisitatorer under Overbestyrelsen, uden at der vides at klæbe noget Odyst ved deres Mission. Men deels er ikke Alt godt hvad der er tydss, deels ere Forheldene der ganske andre, i det Skolevæsenets Overbestyrelse er et Ministerium, under hvilket Skolevisitatorerne for de forskjellige Pro-

Kundskabsprøve, men tillige bliver en sand Modenhedsprøve^{*)}). Hvad Gramen selv angaaer, da troer jeg at vi, naar undtages Naturvidenskaberne, som her ikke doceres, i Det og Alt kunne underkaste os det provisoriske Reglements Bestemmelser, blot maaske for det Forste at der ikke kreves tydst Stil, hvorimod vi nok tor inlade os paa mundtlig Oversættelse fra Dansk paa Tydst. Men alle de andre Bestemmelser om Provens Form og Gjenstande tor vi underkaste os strax og onste at underkaste os strax; vi tage neppe i Betenkning at tilbyde endvidere udenfor Bestemmelserne at oversætte og forklare lettere Steder af en ikke læst græsk Forfatter. Navnlig ansee vi Bestemmelserne om Opgaven i Dansk, om Afkastelse af Lexicon ved den latiniske Stil, om skriftlige Prover i Mathematik, om Prove i ikke læste latiniske (og græske) Forfattere, om Afkastelsen af skriftlig Prove i Religion og Historie, for at være særdeles gavnlige og tillige for at være anvendelige strax hos os. Heller ikke see vi nogen Hindring for at Bestemmelserne om

vindser fortære med en ganske anden og mere selvstændig Virkefreds end her kunde blive Tilfældet, saa at deres Forhold paa den ene Side til Skolerne, og paa den anden til Ministeriet, i Realiteten er det samme som det hvori Directionen hos os staar til Skolerne paa den ene Side og Kongen paa den anden.

^{*)} Det har altid været min Overbevisning, at den væsentligste Anse som kunde føres over Gramen Artium i sin hidtilværende Indretning, (men det er da ogsaa en meget væsentlig Anse,) er den at den efter sin Natur kun kan være en Kundskabsprøve og ikke en Modenhedsprøve. Der mangler ikke Exemplar paa Dimittender, der havde staat sig særdeles godt ved Gramen Artium men senere viste at de vare aldeles umodne til at studere, eller paa andre, som fun med et simpelt Resultat havde bestaet Gramen Artium, men siden viste at de vare fuldkommen modne til at studere ved Universitetet. Det er langt fra mig at ville beskyde nogen Graminator for nogen vitterlig uretfærdighed; Skylden ligger i selve Indretningen.

Characteerberegningen og om Testimonia paa Dansk*) strax indfores her. Hvad angaaer Udsættelsen af Undervisningen i Latin til en højere Classe, da drister jeg mig ikke til for Sieblikket derom at gjøre noget Forsslag, men bemærker blot, at vi allerede i nogen Tid have bestrebt os for ved en mere rational Undervisning i nederste Classe at bibringe Disciplene de almindelige grammatiske Begreber**), og ville vedblive efter dette Princip“.

Herved resoverede Directionen under 27 Sept. 1845 saaledes som følger: „Efter hvad af Hr. Professoren er nærmere forklaret og indstillet, bifalder Directionen forelobigen

1) at Skolens 6 Classer herefter benævnes 1ste, 2de, 3de, 4de, 5te, 6te.

2) At Skoleaaret tager sin Begyndelse den 1 Sept. og slutter den 31 Aug.

3) At Hovedexamen henlægges til Slutningen af Juli Maaned og Halvaarseramen holdes i Slutningen af Februar Maaned***).

4) At til Sommerferie bestemmes hele August Maaned.

*) Jeg antog nemlig og antager endnu, at der Intet er til Hinder for at en Skoles Bestyrer, foruden den schematiske udtrykte Dom om Dimittenden, kan tilsoie en udførligere Motivering ved en Charakteristik af Vedkommende, samt, efter Omstændighederne, Formaninger, Opmuntringer, Røes og Afskedsord ligesom hidtil, blot at han nu faaer Tilladelse til at gjøre det i et Sprog, som lægger færre Hindringer i veien for at tale af Hjertet og som forstaaes af Dimittenders Forældre, Slægtninge og Venner.

**) Dette var Abjunkt Lundbahls Fortjeneste, men ham havde vi nylig mistet, og deri laa Grunden til mine Vetænkeligheder ved at ophoje Dansk og Tybse til Hovedgenstande i den grammatiske Undervisning i nederste Classe og lade Latinen der ophøre.

***) Om Halvaarseramen var ingen Indstilling gjort, og jeg nærer nogen Tvivl om den ikke, naar Skoleaaret begynder den 1 Sept. hensigtsmæssigere burde holdes umiddelbart før Juleferien.

Derimod seer Directionen sig ikke i stand til for Tiden at indkomme, at en Afgangsexamen ved selve Skolen organiseres istedetfor Examen Artium ved Universitetet; og ville som Folge heraf de øvrige i Forbindelse hermed staaende Indstillingsspunkter for Tiden bortsalde. Dog vil Directionen Intet have imod, at Skolen, for saavidt det kan skee uden Forogelse i Lærerpersonalet eller af Undervisningstimernes Antal, udvider Undervisningen saaledes at Skolens Dimissi kunne fyldestgjøre de i den provvisoriske Plan ved Afgangsexamen stillede større Fordringer, forsaaividt disse lade sig forene med den nuværende Examen Artium ved Universitetet; og selv med Hensyn til saadanne nye Prøver, som ikke her for enkelte Skolers Bedkommende kunne aflagges, navnligen de skriftlige, vil det dog være onskeligt, at Skolen under de ovennævnte Betingelser stræber at bibringe Disciplene den hertil fornødne Kundstab og Færdighed, for saaledes saavidt muligt at forberede den provvisoriske Plans fuldstændige Indforelse, saasnat Omstændighederne maatte tilstede dette. Med Hensyn hertil vil Directionen ogsaa invødesee Herr Professorens nærmere Betenkning om, hvorvidt det maaske vilde være muligt i nu tilstundende eller i alt Fald det derefter følgende Skoleaar at lade Undervisningen i Latin i 1ste Classe afsløse af den udvidede Undervisning i Dansk og Tydsk.“

Jeg har troet at burde disse Aktstykker aftrykke in extenso som Basis for væsentlige Forandringer i Skolens Organisation, der deels ere, deels ville blive indførte. Om de heraf følgende Forhandlinger og Foranstaltninger vil jeg kunne fatte mig kortere.

Undervisningen i Dansk i nederste Classe skulde efter Skolens ældre Undervisningsplan overdrages til Adjunkt Lund-dahls Efterfølger; i Tydsk havde den i flere Åar været besorget af Adjunkt Krogsing i denne og de følgende 4 Classer. Nu skulde, efter Latinens Ophør i nederste Classe, Undervisningen der i Dansk combineres med et betydeligt Antal Timer under

een Lærer. Der lunde da opstaae Spørgsmaal om Læreren i Danst i denne Classe skulde cedere for Læreren i Sydft eller omvendt. Men Læreren i Danst, der nedvendigvis efter de bestaaende Forhold maatte overtage Timerne i Religion i de 4 øverste Classer, og i Danst i de 5 øverste Classer, kunde umuligt overkomme tillige et Aantal af 14 à 15 Timer Danst og Sydft i nederste Classe, hvorved han vilde have faaet 6 Timer om Dagen eller derover, foruden en Masse af skriftlige Arbeider at corrigerer hjemme. Der kunde saaledes kun være Spørgsmaal om Adjunkt Krogsing. Men han kunde efter 17 Aars Arbeide i Skolens Ejendom ikke ønske at skulle sætte sig ind i andre Ideer og undervise efter andre Principer, end dem der hidtil havde ledet ham, eller at overtage en Undervisning, der krævede en Mand med friske Kræfter og med en almindelig philologisk*) Dannelse, eftersom hans Studier i en lang Række af Aar havde været rettede paa ganske andre Gjenstande end Philologi, navnlig Mathematik, og han efter 17 Aars besværlig Skoletjencie kunde have al Grund til at mene, at han mangler den ungdommelige Friskhed og Voielighed i Sindet, som er nødvendig for at gaae ind paa nye Ideer og løse en saa vanskelig Opgave, som det er at påtage sig en Undervisning hvortil man mangler både Lærebøger og Veiledning af foregaaende Erfaring om Form og Resultat. Han søgte derfor i Anledning af de forestaaende Reformer og paa Grund af sin lange Ejendom om Entledigelse, der under 17 Oct. bevilgedes ham paa hæderlige Vilkaar. Han medtog fra sit lange og besværlige Skoleliv mange glædelige Mindre om sine Disciples Hengivenhed og sine Collegers og Foresattes Velvillie og Vensteb.

I Adjunkt Lund dahls Sted var under 2den Sept. consti-

*) Herved forstaaes naturligvis en saadan, som har gjort Sproget, ikke just nedvendigvis det latinse eller græske eller noget andet bestemt Sprog, til Gjenstand for et philosophisk grammatisk Studium.

tueret Herr Cand. Theol. Louis Armand Emanuel Septimanius de Plessis de Richelieu, dog saaledes at de Lundahl hidtil overdragne Inspectorforretninger for Fremtiden overdroges til Adjunkt Laughoff; og i Adjunkt Krossings Sted blev under 28 Det constitueret Herr Johan Clemens Eode Reinhard, som $\frac{1}{2}$ Åar i Forveien havde taget Skoleembedseramen, den saakaldte Store Philologicum. Begge vare de forhenværende Disciple af Skolen, (Reinhard dimitteret 1835, Richelieu 1839) og havde efterladt sig der hæderlige Minder.

I Anledning af Tegneunderviisningens Øpfer affledigedes den 31 Dec. 1845 den hidtilværende Tegnelærer, Malermester Schmidt; ligeledes affledigedes den 31 Marts 1846 den hidtilværende Gymnastiklærer, forrige Vagtmester Sichlau, og Gymnastikunderviisningen overdroges til een af Skolens faste Lærere, i Overeensstemmelse med Ædningen af 7 Nov. 1809 § 29 og 31 som bestemmer, at Hjælpelærere eller Timelærere kun skulle antages til Underviisningen i de Fag, som ikke kunne bestrides af Skolens faste Lærere, samt at alle saadanne Hjælpelærere kun antages under den Betingelse at deres Tjeneste kan ophøre efter et Fjerdingaars Opsigelse; samt i Analogi med den i og for sig selv aldeles pædagogisk rigtige Bestemmelse, der gjelder andre Steder, uavnlig for de preussiske Underviisningsanstalter, at Underviisningen i Gymnastik skal, naar det paa nogen Maade er muligt, overdrages til een af Skolens faste og "wissenschaftliche" Lærere. Ifølge Programmerne er det der ofte Director selv som paatager sig at være "Turnlehrer."

Fra Skoleaarets Begyndelse indtil den definitive Regulering af Lectionstabellen ved Herr Reinhardts Tiltrædelse, havde man i Forventning heraf ladet Underviisningen i Latin ophøre i 1ste Kl., og ladet den hidtilværende Lærer i Latin anvende disse Timer til Øvelse i Dansk i Forening med den egentlige Lærer i Dansk i denne Classe. Ved Herr Reinhardts Tiltrædelse den

7 Nov. ophørte denne Mellemtilstand, og den Lectionstabel og Fagfordeling, som da blev indført, har i det Bæsentlige været fulgt siden, blot at Segneunderviisningens Ophør bevirkede en Forøgelse i de Timer, som vare tillagte Underviisningen i Dansk i Mellemklasserne, samt at Gymnastikunderviisningens Overdragelse til en af de faste Lærere medførte en Omlægning af nogle Timer. Efter disse Forandringer har Fagfordelingen i den største Deel af Året været følgende:

Dector Latin i 6te Cl., Græsk i 6te og 5te 19 Timer ugentligt.
Overlærer Nissen Latin i 5te og 4de,

Græsk i 3die, ...	24	—	—
Adjunkt Lowsen Sydsk i de 5 overste, Historie og Geographie i de 3 nederste, Religion i de 2 nederste	27	—	—
Adjunkt Königsfeldt Historie og Geographi i de 3 overste Classer, Hebraisk i 6te, Skrivning i de 4 nederste.	28	—	—
Adjunkt Borre Latin i 3die, Græsk i 4de, Fransk i alle 6 Classer	28	—	—
Adjunkt Langhoff Mathematik og Regning i alle 6 Classer	24	—	—
Constitueret Lærer Richelieu Religion i de 4 overste, Dansk i de 5 overste Classer	25	—	—
Constitueret Lærer Reinhard Dansk og Sydsk i 1ste Cl., Latin i 2den	25	—	—
Adjunkt Borre som Gymnastiklærer . . .	9	—	—
Skolelærer Grslev som Syngelærer . . .	4	—	—

De Herrer Lowsen, Königsfeldt og Borre have havt Extragodtgjørelse for hvad de have læst over 24 Timer ugentligt.

Efterstaende Tabel viser Tinefordelingen for Classerne.

	6te Cl.	5te Cl.	4de Cl.	3die Cl.	2den Cl.	1ste Cl.	Total- sum.
Dansk	2	2	2	3	7	8	24
Latin	9	10	9	9	9	"	46
Græsk	5	5	5	5	"	"	20
Hebraisk	4	"	"	"	"	"	4*)
Franſk	3	3	2	2	2	2	14
Tydk.	2	2	2	2	3	8	19
Religion	3	2	2	2	2	2	13
Hist. og Geogr.	4	4	4	4	4	4	24
Math. og Regn.	4	4	4	4	4	4	24
Skrivning . . .	"	"	3	3	3	3	12
Gymnastik . . .	1½	1½	3	3	3	3	9**))
Sang	1	1	1	1	1	1	4***)
Summa for hver Cl.	36½	34½	37	38	38	35	

Da de Forandringer i Tagfordelingen og Tinefordelingen, som ville blive nødvendige i det næste Skoleaar, for at bringe Skolens Undervisningsplan i nærmere Overensstemmelse med det provisoriske Reglement for de udvidede Skoler, endnu ikke

*) I Hebraisk er 6te Cl. deelt i 2 Partier, hver med 2 Timer, 1ste Afdeling hver Tirsdag og Fredag, 2den Afdeling hver Torsdag og Lørdag, umiddelbart efter at Classens Fællesundervisning er endt.

**) I Gymnastik ere 4de og 3die, samt 1ste og 2den Cl. combinerede, saa at samtlige Timer kan blive 9. Rimeligvis vil 6te og 5te Cl. ogsaa blive combinerede i næste Skoleaar, som de før have været, saa at ogsaa disse Classer kunne faae 3 Timers Gymnastik.

***) I Sang ere samtlige Deeltagere uden Hensyn til Classer men efter Stemmer deelte i 4 Afdelinger, hver med 1 Time. Tiden til Gymnastik og Sang er den samme som forrige Åar.

ere definitivt regulerede, indskrænker jeg mig til at betegte Saameget, at Underviisningen i Latin vil ophøre ogsaa i 2den Cl., og ligesom i 1ste Cl. afloses af en udvidet Underviisning i Dansk og Sydsk, hvorhos det dog antages, at naar Tingen først er kommet i Gang, ville 12 à 14 Timer til disse Fag i hver af de to nederste Classer være tilstrækkelige. Denne Underviisning vil naturligvis ogsaa i 2den Cl. blive overdraget til Herr Reinhard. De Timer, som Herr Richelien faaer vacante ved at afgive Underviisningen i Dansk i 2den Cl., ere bestemte til at anvendes saaledes, at han i Stedet dersor overtager Underviisning i Naturvidenskaberne, som fra nu af indfores i Skolen, for det Forste med Naturhistorie i de 4 nederste Classer, et Par Timer i hver. Om Græst allerede fra dette Skoleaars Begyndelse vil ophøre i 3die Cl., kan endnu ikke siges med Bestemthed, ligesaaledt som der endnu kan vides Noget om de Indskrænkninger i andre Fag, som Naturhistoriens Indforelse i 4de og 3die Cl. vil medføre. At de fleste Disciple i overste Cl. og adskillige i 5te Cl. have taget private Timer i Engelsk hos Herr Richelien, er vel Skolen wedkommende, men anføres dog her som et glædeligt Beviis deels paa Wedkommendes Lyst til at udvide deres Kundskaber over det absolut Nodvendige, deels paa Ugyldigheden af de Klager, som hist og her føres over at Disciplene ere overlaessede med Skolens Arbeide. Thi folte de sig virkelig overlaessede, vilde de ikke af egen fri Willie forøge Byrden.

Før at vise den daglige Tidensfærdeling, c̄ftrykkes her hver Classe's Lectionstabell

VII Classe.

Time.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Freitag.	Løverdag.
8-9	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.
9-10	Græst.	Græst.	Lat. Stil.	Græst.	Græst.	Græst.
10-11	Lat. Stil.	Math.	Tydst.	Math.	Lat. Stil.	Religion.
11-12	Tydst.	Fransf.	Geogr.	Fransf.	Dansf.	Geogr.
12-1	Hist.	Religion.	Math.	Hist.	Religion.	Fransf.
1-2	Math.			Dansf.		

V Classe.

8-9	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.
9-10	Lat. Stil.	Fransf.	Lat. Stil.	Fransf.	Lat. Stil.	Fransf.
10-11	Dansf.	Græst.	Græst.	Græst.	Religion.	Græst.
11-12	Dansf.	Tydst.	Religion.	Math.	Græst.	Math.
12-1	Math.	Hist.	Geogr.	Tydst.	Hist.	Geogr.
1-2		Math.			Latin.	

IV Classe.

8-9	Religion.	Geogr.	Religion.	Fransf.	Geogr.	Hist.
9-10	Math.	Galligr.	Math.	Lat. Stil.	Tydst.	Lat. Stil.
10-11	Græst.	Græst.	Græst.	Græst.	Math.	Græst.
11-12	Latin.	Lat. Stil.	Fransf.	Hist.	Galligr.	Latin.
12-1	Tydst.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Math.
1-2	Dansf.		Galligr.			Dansf.

III Classe.

8-9	Fransf.	Math.	Math.	Tydst.	Dansf.	Fransf.
9-10	Lat. Stil.	Religion.	Lat. Stil.	Religion.	Lat. Stil.	Galligr.
10-11	Græst.	Græst.	Galligr.	Dansf.	Geogr.	Hist.
11-12	Math.	Dansf.	Tydst.	Græst.	Græst.	Latin.
12-1	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Græst.
1-2	Galligr.		Geogr.	Hist.		Math.

II Classe.

Tidne.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Lørdag.
8-9	Math.	Latin.	Fransé.	Latin.	Fransé.	Math.
9-10	Danst.	Lat. Stil.	Galligr.	Math.	Danst.	Geogr.
10-11	Lydſt.	Hist.	Danſt.	Geogr.	Lat. Stil.	Galligr.
11-12	Latin.	Galligr.	Math.	Lydſt.	Hist.	Lat. Stil.
12-1	Danſt.	Religion.	Danſt.	Danſt.	Religion.	Danſt.
1-2		Lydſt.	Latin.		Latin.	Latin.

I Classe.

8-9	Hist.	Fransé.	Lydſt.	Math.	Math.	Geogr.
9-10	Religion.	Geogr.	Hist.	Lydſt.	Lydſt.	Lydſt.
10-11	Danſt.	Danſt.	Math.	Galligr.	Galligr.	Danſt.
11-12	Galligr.	Math.	Danſt.	Danſt.	Fransé.	Religion.
12-1	Lydſt.	Lydſt.	Lydſt.	Lydſt.	Danſt.	Danſt.
1-2		Danſt.				

Efter saamange og betydelige Lærerstifter, som vare indtrufne i Begyndelsen og Midten af den Tid, som disse Efterretninger omfatte, haabede og ønskede man at Resten af Skoleaaret vilde hengaae uden Forandringer i Skolens Lærerpersonale. Men under 3 April d. A. blev hidtilværende Overlærer Niſſen allernaadigst bestillet til Rector for Horsens lærde Skole og afreiste strax derefter til sin Bestemmelse. Frederiksborg lærde Skole led et stort Tab ved hans Fortgang, og skjønt det for vor nærmeste Kreds er bekjendt, hvorledes denne Mandes sjeldne Dygtighed og Midfærhed gjorde ham i enhver Henseende værdig til det høiere Embede, hvortil hans Majestæts Naade har kaldet ham, gribet jeg dog med Glæde denne Leilighed til at bevijde offentligt, hvorledes jeg med Taknemmelighed paafønner hvad Frederiksborg Skole og jeg som dens Bestyrer skylder ham, i det jeg ønsker ham Held og Lykke og Besignelse i hans nye Embede, og uttaler Overbeviisningen om at det vil lykkes

hans Energi og pædagogiske Dygtighed at løse sin ikke lette Opgave. — Da det efter hans Bortgang ikke var muligt at besørge alle hans Fag læste med de Lærerkrafter, som Skolen var i Besiddelse af, blev Undervisningen i Latin i 5te og 4de Cl. i Overensstemmelse med Directionens Skrivelse af 14 April overdraget til min Sen, Philol. Stud. Edvard Flemmer, dimitteret herfra 1842; og i Graast i 3die Cl. til Herr Reinhard, saalænge indtil en nye Overlærer funde blive beskifket. Om dennes Udnævnelse og Tiden naar han kan tiltræde, vides endnu Intet, og som Følge deraf vedvarer dette Arrangement indtil Videre.

Af Skolens ældre Lærere blev hidtilværende constitueret Lærer Cand. Theol. Langhoff under 17 Oct. f. A. udnævnt til Adjunkt; og under 28 Juni f. A. havde Kongen den Maade at udnævne mig til Professor med Rang i 5te Classe Nr. 8.

Disciplene.

Disciplenes Aantal var ved Slutningen af forrige Skoleaar 64, af hvilke 3 dimitteredes, nemlig Peter Carl Christian Neergaard, Christian Vilhelm Winslow og Ludvig Henrik Prosch. Disse bestode Gramen Artium med følgende Charakterer.

	Dansk Stil.	Latin.	Latinisk Stil.	Graæst.	He- braæst.	Reli- gion.	Geo- graphi.	Historie.	Arith- metik.	Geo- metri.	Thy- dæst.	Franæt.	Hoved- charac- teer.
17	Neergaard	Laud.	L. p. c.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	H. ill.	L. p. c.	Laud.	L. p. c.	L. p. c.	Laud.
	Winslow	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.
	Prosch . .	Laud.	H. ill.	H. ill.	H. ill.	H. ill.	N. cont.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.

Bed det nye Skoleaars Begyndelse eller i Marets ²Leb
udmeldtes 7 Disciple, deriblandt 1 Ustuderende for at sættes i
Handelslære, 1 efter lange forud truffen venstabelig Aftale
med hans Fader paa Grund af hans Alder for at dimitteres
privat, 3 for at forlade Studeringerne (deraf to paa Grund
af Wyrt til Studeringer, og een af oeconomiske Hensyn), og
endelig 2 paa Grund af Forældrenes Fleetning. 14 nye Disciple
vare anmeldte, af hvilke dog 4 afmeldtes eller udebleve; de øvrige
10 optoges. Freqventsen har i den største Deel af Skoleaaret
været 67; og er for Tiden 64. Hvilke der af disse kunne
dimitteres, kan først bestemmes efter Hovedexamens Slutning.
Som bekjendt, skal Indmeldelse om Dimittender ske i de første
Dage af August Maaned, hvorimod Dimissionen selv efter den
hertil bestaaende Indretning ikke finder Sted før i de sidste
Dage af September, og det er saa langt fra, at en Discipel
bliver dimitteret fordi han er blevet indmeldt, at man tvert-
imod har mange Exempler både ved denne og andre Skoler,
at Adfaldet af Hovedexamen i September, som hertil Dimit-
tenderne i Regelen have maattet underkastet sig, har bevirket
at man for En eller Aanden tog Indmeldelsen tilbage. Maar
Examen Artium ved Reformens definitive Indførelse i alle
Skoler henlægges til disse og som Folge deraf den foreløbige
Indmeldelse falder bort, og den længe paatænkte og forberedede
Forandring indføres af Universitetets Semestre, ifolge hvilken
Universitetsaaret vil begynde med 1ste September, bliver det
en Selvfølge at Dimissionsproverne (eller Examen Artium)
sættes i Forbindelse med Skolernes Hovedexamen i Juli, og
Skolernes Sommerferie i August Maaned kan da være en
passelig Mellemtid for Dimittenderne, der nu definitivt ere
udsondrede af Skolen, til at arrangere deres Overgang til
Universitetet. Under de nærværende Omstændigheder er Tiden
mellem Indmeldelsen og Dimissionen vistnok blevet betragtet
og anvendt meget forskjelligt paa forskjellige Steder. Her har *

man i Regelen fritaget dem for at mede paa Skolen, i det man antog, at naar de havde 2 Maaneder hele og udeelte til deres egen Disposition, vilde de, dersom de anvendte denne Tid tilbørligt, vinde betydeligt i Sikkerhed og Modenhed, og at det, dersom det ved Hovedexamen skulde vise sig, at den ikke var anvendt tilbørligt, var det sikkreste Bewiis paa at de vare umodne til den academiske Frihed og at Skolen havde al Grund til at nægte dem Dimission. Erfaringen viste ogsaa at vi, med meget faae Undtagelser, ikke havde gjort Uret i at vise vore Dimittender denne Tillid. Imidlertid medførte dog denne Foranstaltung den Ubequemmelighed, at Dimittenderne kun en ganske kort Tid kom til at deltagte med Classens øvrige Disciple i Repetitionen af det sidste Mars Pensum, der især faldt i disse Maaneder, og at dette Savn ikke ganske kunde hæves ved samtlige Læreres Beredvillighed til at hjælpe dem privatim uden Godtgjorelse med hvad de ikke kunde komme ud af ved egne Kræfter. Ifølge den nærværende Mellemtilstand, da Skolernes Hovedexamen er endt i Juli, og Repetitionen af Maret Pensum som Folge deraf vil begynde tidligere, men Examen Artium dog ikke holdes før i October, opnaaes for Dimittenderne det Gode, at de kunne deltagte med den øvrige Classe i hele Repetitionen af det sidste Mars Pensum, og derefter beholde 2 Maaneder tilbage til deels at repeterer det foregaaende Mars Pensum (man vil erindre at øverste Classe er toaarig), deels at orientere og samle sig og give det Hele den sidste Politur; og det er saa langt fra at jeg anseer dette for et Ønde eller finder nogen Betænkelighed ved denne Mellemtid, i hvilken Dimittenderne uden at være dimitterede og uden at være gaaede over til Universitetet og underkastede dets Love, dog for storste Delen eller ganske ere løste af Skolens Baand, (thi at de ikke kunne deltagte i nogensomhelst Deel af Underviisningen i det nye Skoleaars 1ste Maaned, følger af sig selv), at jeg endog ret gjerne, naar denne Mellemtilstand forhaabentlig snart ophører

og Universitetet indfører den Forandring af sine Semestre, hvis Hensigtsmæssighed alle Sagkyndige synes at erkjende, vilde ønske at Skolerne maatte holde deres Hovedexamen og Dimissionsexamen Noget tidligere, f. Ex. i Slutningen af Juni eller Begyndelsen af Juli, saa at Mellemrummet mellem Dimissionen og Universitetslivet altsigvel blev et Par Maaneder. Deels er nemlig Juli Maaned med sine lange hede Dage nok saa vel stiftet til Skoleferie som August Maaned, deels, og dette er det Væsentligste, er Overgangen fra Skolelivet til Universitetslivet et saa mærkeligt Vendepunkt i et ungt Menneskes Liv, at man, om han end er færdig med Skoleforbindelsen og trestig med sin Characterfeddel i Lommen kan legge Begerne paa Hylden saalænge, blot at han ved hvor han skal finde dem igjen og ikke har glemt hvorledes han skal læse i dem naar Universitetslivets gyldne Morgenstund oprinder for ham, dog nok kan unde ham et Par Maaneder til reent menneskeligt at orientere sig og samle sig *) og berede sig til Springet over den Kloft, der altid maa blive mellem Skole- og Universitetsliv. Denne Kloft har hidtil for mangen En været en gabende Afgrund, og Springet derover har kostet ham knuste Lemmer: har man jaget og anstrengt en ødel Hest i en heel Time, og vil uden Pusterum tringe den over et Led eller en bred Groft, saa brokker baade den og Rygteren Halsen; sit den et Dieblits Sid til at sunse til Skranken og maale dens Hoide og Brede, vilde de begge komme i god Behold over paa den anden Side. Men det er meget anderledes med Mennesket?

Bel har jeg engang seet en Skolebestyrer i et Program at undskyde det maadelige Udfald af Gramen Artium for sine

*) Eller, naar endelig galt skal være, til at rase. Dette er en Sygdom, der maa gjennemgaaes af de fleste Mennesker ligesom andre Beruesygdomme. De som ikke have haft den i deres Skolegang, saae den for det Meste i Næstaaret, men da bliver den øste farlig.

Dimittender dermed, at Skolen maatte slippe dem en Maaned eller længere for de bleve stedede til Prove i Kjøbenhavn, for at de kunde gjore Reisen med Skibsleilighed, hvoraf da Folgen blev at de tabte en Stump af deres Kundskaber paa Reisen til Systaden, hvor Skibsleiligheden var at finde, en Ditto under deres Egen om Leilighed, en Ditto under Soreisen (maaske især hvis de led af Sesyghe!), og hele Resten under Opholdet i Kjøbenhavn inden Examen Artium. Derefter at slutte var det jo rigtignok det Bedste om Dimittenderne kunde gaae i Skole den 30 Sept., og begynde at høre Forelæsninger ved Universitetet den 1 October. Men jeg maa tilstaae, at en Modenhed, der sad saa lost, vilde jeg ikke sætte stor Priis paa; durabelt Arbeide bør være Formaalet ikke blot for Ligkiste-snedkeres Bestrebesser, der faldbyde deres Varer i Addresseavisen; men ogsaa for Skolemændenes Arbeide; kan det ikke taale at udsettes for Lustens og Solens og Livets Paavirkning i et Par Maaneder, saa ber det kasseres af Langet, og de der hidtil have haft Bevilling til at arbeide som Mestere, stempler som „Gustere og Bonhaser.“

Skolens 64 Disciple sidde for Tiden i Classerne saaledes som folger (Fædrenes Navne og Stilling tilfries i Parenthes).

VI Classe.

- 1) Peter Andreas Landrup (Kbmnd. Landrup paa Hirschholm).
- 2) Soren Jørgen Theodor Hald (Snedkermester Hald i Hillerød).
- 3) Carl Ferdinand Boesen (Instrumentmager Boesen i Helsingør).
- 4) Johannes Helms (Pastor Helms i Esbønderup).
- 5) Emil Lauritz Frederik Koch (Skolelærer og Klokker Koch i Helsingør).
- 6) Caspar Martin Kopp (Pastor Kopp i Frederiksund).
- 7) Frederik Vilhelm Jacobsen (Afsøde Justitsraad Jacobsen i Kbhvn.)

- 8) Henning Peter Frederik Hansen (Landmaaler Hansen paa Usserød).
- 9) Peter Vilhelm Topp (Handelsbogholder Topp i Helsingør).
- 10) Holger Christian Frederik Neergaard (Provst Neergaard i Hillerød).
- 11) Niels Thorbjørn Knudsen (Proprietair Knudsen paa Asminderup ved Kallundborg).
- 12) Christian Frederik Emil Claudi (Toldkaßerer Claudi i Stege paa Møen).

V Classe.

- 1) Frederik Julius Jørgensen (Uhrmager Jørgensen i Hillerød).
- 2) Martin Carl Vilhelm Christensen (afdøde Postmester Christensen i Frederiksund).
- 3) Harald Georg Frants Evertsen (Kammeraad Evertsen i Hillerød).
- 4) Carl Frederik Bentzon (Juslitsraad Bentzon i Hillerød).
- 5) Theodor Johan Nagaard (Minrmester Capt. Nagaard i Kbh).
- 6) Georg Hermann Julius Ulrich (Forstraad Ulrich paa Christianshøi ved Færum).
- 7) Anton Neergaard (Broder til Nr. 10 i VI Cl.).
- 8) Andreas Christian Liebst (Skolelærer Liebst i Blidstrup).
- 9) Carl Christian Emil Flemmer (Skolens Rector).
- 10) Frederik Sigfried Muhle (Pleiefader Bogtrykker Bianco Luno i Kbh).
- 11) Hans Peter Christian Bentzen (Provst Bentzen i Asminderød).
- 12) Johan Lorenz Lassen (Forpagter Lassen paa Svanholm).
- 13) Holger Ludvig Ulrik (Provst Ulrik i Skifjøb).

IV Classe.

- 1) Ove Sehestedt-Juul (Kammerherre Sehestedt-Juul til Raunholt i Fyen).

- 2) Hans Schack Rudolf Knuth (Amtmand Grev Knuth i Frederiksborg).
- 3) Christian Ludvig Holten Paulsen (afdøde Justitsraad Paulsen i Hillerød).
- 4) Frederik Vilhelm Emil Clausen (Krudtfabriqueur Clausen paa Donse).
- 5) Ove Ludvig Møller (Stedsfader Billedhugger Jahn i Hillerød).
- 6) Otto Peter Erasmus Møller (Broder til Nr. 5).
- 7) Søren Lemvigh Brondum (afdøde Birkedommer Brondum i Hjorlunde).
- 8) August Vilhelm Staffeldt (Kammerjunker Staffeldt i Herlev).
- 9) Lars Larsen Benzon (Broder til Nr. 4 i V Cl.).
- 10) Frederik Henrik Stückenberg (Skorstensfeier Stückenberg i Helsingør).

III Classe.

- 1) Peder Andreas Ingwerslev (Pastor Ingwerslev i Kongsted).
- 1) Jens Theodor Kragh (afdøde Kromand Kragh i Bagværd).
- 3) Jørgen Christian Fenger Ulrik (Broder til Nr. 13 i V Cl.).
- 4) Leonard David Sommer (Provst Sommer i Tjæreby).
- 5) Jacob Larsen (Sadelmager Larsen i Hillerød).
- 6) Michael Frederik Liebenberg Benzon (Broder til Nr. 4 i V Cl. og Nr. 9 i IV Cl.).
- 7) Nicolai Reimer Nomb (Glarimester Nomb i Hillerød.)
- 8) Frederik Vilhelm Abben (Sommermester Abben i Hillerød).
- 9) Ludvig Janus Carl Adolf Evertsen (Broder til Nr. 3 i V Cl.).
- 10) Frederik August Grandjean (Abmand Grandjean i Hillerød).

II Classe.

- 1) Julius Niedewaldt (Forstraad Niedewaldt paa Jægerspris).

- 2) Joachim Sigismund Ditlev Knuth (Broder til Nr. 2 i IV Cl.).
- 3) Poul Henrik Heegaard (Kbmand Heegaard i Slangerup).
- 4) Christian Henrik Axel Evertsen (Broder til Nr. 3 i V og Nr 9 i III Cl.).
- 5) Martin Ferdinand Wulff (Skovfoged Wulff ved Hillerød).
- 6) Andreas Michael Andreæn (Stedfader Apotheker Hasselriis i Hillerød).
- 7) Meno Adolf Georg Haas (Mægler Haas i Kbh.).

I Classe.

- 1) Frederik Ernst Vilhelm Paulsen (Broder til Nr. 3 i IV Cl.).
- 2) Lauritz Ernst Clausen (Proprietair Clausen i Køllered).
- 3) Reinhold Christian Weizmann (Secretair Weizmann i Frederslev).
- 4) August Ferdinand Petersen (Kjøbmand Petersen i Hillerød).
- 5) Carl Christian Jacob Alsted (Procurator Alsted i Assminderød).
- 6) Jens Corp Sveborg (Skoleslærer Sveborg i Hammersholt).
- 7) Ludvig Edvard Emil Ulrich (Broder til Nr. 6 i V Cl.).
- 8) Erik Rasmussen (Stedfader Major Hertel ved Hillerød).
- 9) Christian Peter Theodor Schougaard (afdøde Capt. Schougaard i Kbh.).
- 10) Jens Johan Brendum (Broder til Nr. 7 i IV Cl.).
- 11) Christian Frederik Evertsen (Broder til Nr. 3 i V, 9 i III og 4 i II Cl.).
- 12) Jess Heinrich Theodor Weber (Districtschirurg Weber paa Hirschholm).

Stipendier og Gratistpladser.

Stipendiefondet har siden 11te Decbr. 1813 andraget 5650 Kbdt. Af Renterne heraf, 226 Kbdr., er i Alt bevilget

Stipendier til et Belob af 220 Rbdlt.; nemlig Joh. Helms, G. L. F. Koch, F. B. Jacobsen og M. C. B. Christensen hver en Portion paa 35 Rbdlt., og H. P. F. Hansen, P. B. Topp, F. J. Jørgensen og D. L. Møller hver en Portion paa 20 Rbdlt., Alt at opslægge til deres Dimission. Fri Undervisning bevilgedes endvidere 18 Disciple, saa at altsaa Gratistipladernes Aantal endnu i Aar har været 26 i Alt*): P. A. Landrup, S. J. Th. Hald, G. F. Boesen, G. M. Kopp, H. Chr. F. Neergaard, Chr. F. G. Claudi, G. H. F. Ulrich, A. Neergaard, G. Chr. G. Clemmer, Chr. L. H. Paulsen, F. H. Stückenberg, P. M. Ingerslev, J. Th. Kragh, L. D. Sommer, J. Larsen, N. N. Nomb, F. A. Grandjean, og M. F. Wulff. 3 Disciple mistede forhen bevilgede Beneficia paa Grund af Uslid, og 1, G. F. Boesen, fik ikke Stipendium dette Aar som de forrige, ikke paa Grund af Uslid, men fordi han ved at faae Stipendier tidligere end i Almindelighed kan stee, havde et større Oplag end Dimittenderne her fra Skolen i Forhold til Stipendiefondets Indtægter kunne antages at ville have i Fremtiden. For Siden have følgende Disciple Stipendieoplug indestaaende i Skolekassen til følgende Belob: S. J. Th. Hald 150 Rbdlt., G. F. Boesen 185 Rbdlt., Joh. Helms 110 Rbdlt. G. L. F. Koch 70 Rbdlt., F. B. Jacobsen 55 Rbdlt., H. P. Hansen 20 Rbdlt., P. B. Topp 20 Rbdlt., F. J. Jørgensen 60 Rbdlt., M. C. B. Christensen 105 Rbdlt., D. L. Møller 40 Rbdlt., eller tilsammen 815 Rbdlt.

Bibliotheket.

Dette udgjorde ifelge forrige Aars Skoleefterretninger circa 4580 Bind og Hester. Siden er det forøget paa sad-

---

*) Men fra næste Skoleaars Begyndelse skal det efter Directionens Bestemmelse indstørkes til 20.

vanlig Maade, deels ved Forsendelser fra Directioner og Gaver af Private, deels ved Indkjøb saavel for den normerede Sum 220 Rbd., som for Disciplenes Bidrag til Morsfabsbibliotheket, der for dette Åar har andraget 63 Rbd. For at lette Bringen af Bibliotheket aftrykkes herved efterstaende Tillæg til den i 1843 udgivne Realcatalog, hvilket Tillæg indeholder samtlige siden tilkomne Skrifter.

I. Encyclopædi.

Ersch u. Gruber, allgemeine Encyclopædie, I, 38—42; II, 22—24;
III, 18—20. Leipzig 1844—46.

Messecataloger for 1843—46, 8 Hefter.

Videnfabernes Selskabs Skrifter, 9 Bind med 2 Hefter Kobbere, Kbh
1835—45.

Videnfabernes Selskabs Forhandlinger, Kbh. 1842—46, 5 Hefter.

II. Philosophi.

Bensmann, Wer gehört zu den gebildeten Ständen, Göslin 1845.

Viedermann, das Nützlichkeitsprincip, Bonn 1844.

Bjering, om den mathematiske Undervisning, Aalborg 1843.

Bone, über den deutschen u. philos. Unterricht, Köln 1844.

Fabian, die Ruthardsche Methode, Lyk 1845.

Flemmer, om samlet Skoletid, Kbh. 1844.

Francke, das Princip der Erziehung, Lorgau 1845.

Fuhlkrott, der naturgeschichtliche Unterricht, Elberfeld 1844.

Gottschald, über den Schulunterricht in Gesprächsform, Königsberg 1844.

Güßlaff, über den mathematischen Unterricht, Marienwerder 1844.

Hagelüken, die Bildung d. Herzens, Köln 1844.

Hamann, das Abiturientenprüfungsreglement von 1834, Gumbinnen 1845.

Hintzpeter, de interpret. N. Test. in superioribns Gymnas. ordinibus, Bielefeld 1841.

Klüß, über die Ausbildung jugendlicher Phantasie, Neu Stettin 1844.

Krause, die Menschheit als ein organisches Ganze, Neu Ruppin 1845.

Meyer, über den naturgeschichtlichen Unterricht, Liegnitz 1844.

N. L. Niessen, om samlet Skoletid, Kbh. 1843.

- Navn, det lærde Skolevæsens Reorganisation, Rønne 1843.
 Scharling, Tale ved Immatrikulationen, Kbh. 1843.
 Schmidt, der klassische Sprachunterricht, Wittenberg 1844.
 Schober, die göttliche u. die menschliche Pädagogik, Glog 1845.
 Schreiter, über den Religionsunterricht, Nendzburg 1844.
 Spiller, zur Organisation des Schulwesens, Posen 1845.
 Stieve, die Ruthardsche Methode, Münster 1844
 Trojel, om den Orden hvori Syr og ber læres, Kbh. 1843.
 Waldmann, die Verantwortlichkeit der Schule, Heiligenstadt 1845.
 Weierstrass, die sokratische Methode, Deutsch Crone 1845.
 Wicher, über den mathematischen Unterricht, Lauban 1845.
 Ziemann, die Einheit des Unterrichts, Halle 1844.
-

- Hartung, über Faust, Schleusingen 1844.
 Rötscher, über Byrons Mansfred, Bromberg 1844.
-

- Anton, de loco quodam philosophiae Herbartianæ, Gorlichii 1811.
 Hagen, om Egtekabet, Kbh. 1845.
 Hegel, Encyclopädie d. philos. Wissenschaften, Berlin 1843—45,
     3 Vde.
 Scharling, Tale den 21 Sept. 1843, Kbh.
 Stilling, om den moderne Atheisme, Kbh. 1844.

III. Mathematik.

- Arndt, de fractionibus continuis, Sundiæ 1845.
 Bjerring, de cubo duplicando, Haun. 1844.
 Boner, trigonometrische Aufgaben, Münster 1845.
 Brandis, Auflösung d. numerischen Gleichungen, Altona 1845.
 Brehmer, über höhere geometrische Reihen, Putbus 1844.
 Fisch, die regelmäßigen Körper, Arnsberg 1845.
 Hüberdt, über die Wahrscheinlichkeitsrechnung, Berlin 1845.
 Joachimsthal, über die Integrabilität, Berlin 1844.
 Junghann, die Potenzialfunctionen, Lucken 1844.
 Koppe, Beiträge zur Elementarmathematik, Goest 1845.
 Kramer, die Fourier'schen u. Gauß'schen Reihen, Nordhausen 1845.
 Ley, die Aufgaben des Apollonius von dem bestimmten Schnitte, Köln
     1845.

- Lilienthal, trigonometrische Aufgaben, Braunsberg 1845.
 Lüke, eine mathematische Aufgabe, Culm 1845.
 Matthesi über Kettenbrüche, Liegnitz 1844.
 Mensing, die symbolische Geometrie, Erfurt 1845.
 Müller, über proportionale Kreispotenzen, Berlin 1844.
 Pantiathaki, eine mathematische Aufgabe, Lissa 1845.
 Rumpf, stereometrische Aufgaben, Goesfeld 1845.
 Schellbach, mechanische u. mathematische Probleme, Berlin 1845.
 Schoenemann, über die höheren Congruenzen, Brandenburg 1844.
 Steen, de infinito mathematico, Haun. 1815.

IV. Naturvidenskaber.

- Baumgardt, die Flora d. Insel Rügen, Putbus 1845.
 Bernhardt, Magia naturalis von J. B. Porta, Witzenberg 1845.
 Bering, Lorenbog i Mechanik, Kbh. 1844.
 Esermann, die Electricitätsvertheilung in galvanischen Säulen, Saarbrücken 1844.
 Eissner, die empirische Naturforschung, u. die Naturphilosophie, Breslau 1845.
 Gent, die Brechung d. Lichtstrahlen im Prismen, Liegnitz 1845.
 Hahnrieder, die Intensität der magnetischen Erdkraft, Meseritz 1844.
 Hankel, die Magnetisirung von Stahlnadeln, Halle 1845.
 Kröyer, naturhistorisk Tidskrift, 4de B., Kbh. 1843.
 —, —, ny Næffe, 1ste B., Kbh. 1846.
 König, das leibliche Leben d. Menschen, Natibor 1844.
 Leyde, die Constitution organischer Verbindungen, Berlin 1845.
 Loew, Dipterologische Beiträge, Posen 1845.
 Matthäi, die specifische u. die latente Wärme, Liegnitz 1845.
 Schenw eg Eschricht, Afsbildninger af Dyr og Planter, 11te og 12te Hefte, Kbh. 1844.
 Steenstrup, Om Hermaphroditismen, Kbh. 1845.
 Ihdolph, die Theorie des Schens, Glogau 1845.
 A. S. Ørsted, de freto Öresund, Haun. 1844.

V. Geographi.

- Meinike, Gebirgsbau d. Insel Java, Preußlow 1844.
 Ulfert, Geographie d. Griechen u. Römer, Weimar 1816—43, 5 Bde.

Budgettet for 1844, 1845, 1846, 3 Bind, Kbh.

Finantsregnskab for 1842, 1843, 1844.

Den nye Matrikul, Kbh. 1844.

VI. Historie.

VI. A. Almindelig Historie.

Memoreien der Herzogin von Abrantes, Leipzig 1831—38, 25 Vde.

Beckers Verdenshistorie ved Niise, ny Udg., 8de—13de B., Kbh.

1844—46.

Challamel, les Français sous la Revolution, à Paris 1845.

Gefstein, Chronicon Montis Sereni, Halle 1846.

Heeren u. Ulfert, Geschichte d. europäischen Staaten, Fortsættelse,
2 Vde.

Königfeldt, Prøver af en lærebog i Historie, Kbh. 1845.

Raumer, Geschichte Europas, 7ter B., Leipzig 1843.

Thiers, Histoire de la Revolution française, à Paris 1845—46, 10
vols avec un atlas, des vignettes et portraits.

— — — du Consulat et de l'Empire, à Paris 1845—46, 10
vols avec un atlas, des vignettes et portraits.

Beeskow, de sedibus Cheruscorum, Berlin 1845.

Brechner, det jødiske Folk i den persiske Periode, Kbh. 1845.

Dederich, Drusus in Untergermanien, Emmerich 1844.

Ditki, das Augustinerkloster in Rössel, Königsberg 1845.

Ervénich, die Ereignisse in Italien seit dem Untergange d. westromischen
Reiches, Düren 1844.

Habler, das Städtewesen im Mittelalter, Oppeln 1844.

Herrig, Essay on Merlin the magician, Elberfeld 1845.

Hüppé, Geschichte der deutschen Nationalliteratur, Gotha 1844.

Kastner, Schlesiens Sagen, Neisse 1845.

Klöden, der Kaufmann während des Mittelalters, Berlin 1844.

— Geschichte des Oderhandels, 1845.

Klopisch, das Geschlecht von Schönaiß, Görlitz 1844—45, 2 Heften.

Kuhn, zur Geschichte d. indogermanischen Völker, Berlin 1845.

Lembke, om Stænderne i Middelalderen, Kbh. 1845.

— om Europas Folkestammer, Kbh. 1845.

Möller, zur Geschichte d. Völkerwanderung, Königsberg 1845.

- Moser, die germanische Welt im Vergleich zur romanischen, Gorau 1845.
 Niise, Archiv f. Historie og Geographi, Abh. 1820—41, 86 Vind.
 Sause, über Cleemanns Schulschriften, Guben 1845.
 Schirlich, die deutschen Waffenamen, Stargard 1844.
 Schneemann, de rebus Trevericis, Trier 1844.
 Schneider, über die Schloßhauptleute, Tilsit 1844.
 Täglichsbech, zur Geschichte des Turnwesens, Brandenburg 1845.
 Thrlige, de bremiske Erkebiskopper, Abh. 1845.
 Wetler, die Kirchenverbesserung im Niederlausitz, Luckau 1845.
 Wichtert, Culturgeschichte Hispaniens, Königsberg 1845.
 Wiedemann, die Verdienste d. preußischen Königshauses um Kunst u. Wissenschaft, Görlitz 1845.
 Wyttensbach, zur Geschichte von Trier, 1845.
-

- Anton, das Gymnasium zu Görlitz, 1844—45, 3 Hesten.
 Art, — — zu Kreuznach, 1844.
 Bade, — — zu Paderborn, 1845.
 Venefc, — — zu Elbing, 1845.
 Villroths, Jubelfeier 1845, Greifswalde.
 Blume, die Ritteracademie zu Brandenburg, 1844.
 Brüggemann, das Gymnasium zu Conitz, 1845.
 Gasfus, — — zu Lissa, 1844.
 Daniel u. Niemeyer, das Pädagogium zu Halle, 1845.
 Danneil, das Gymnasium zu Salzwedel, 1844, 1845, 2 Hesten.
 Eichhoff, das Gymnasium zu Elberfeld, 1844.
 Freese, — — Stargard, 1845.
 Glasewald, Sacra sæcularia Gymn. Sedinensis, 1844.
 — , das Gymnasium zu Greifswald, 1844, 4.
 Hanau, die Unterrichtsanstalten bei Züllichau, 1845.
 Hanu, das Gymnasium zu Mühlhausen, 1844.
 Held, — — Schweidnig, 1844, 1845, 2 Hester.
 Höß, — — Kölln, 1844.
 Imanuel, — — Minden, 1844.
 Kapp, — — Hamm, 1844.
 Katzen, — — Münstereifel 1844.
 Kirchner, Sacra natalitiae Scholæ Portensis, 1844.
 Krühl, das Gymnasium zu Leobschütz, 1845.
 Kunisch, das Friederichsgymnasium zu Breslau, 1845.

- Linge, das Gymnasium zu Hirschberg, 1844.
 Malskowksi, das Progymnasium zu Deutsch Grene, 1844.
 Matthiessen, das Gymnasium zu Brieg, 1844.
 Paaze, das Archigymnasium zu Soest, 1844.
 Par, das Gymnasium zu Magdeburg, 1845.
 Prabucki, — — — Posen, 1844.
 Richter, — — — Culm, 1844.
 Röder, — — — Neu Stettin, 1845.
 Schöler, — — — Erfurt, 1844.
 Schoen, — — — Aachen 1844, 45, 2 Hesten.
 Schoenborn, — — — St. Maria in Breslau 1844.
 Schwarzk, — — — Lauban, 1844.
 Thiersch, -- — — Dortmund, 1844.
 Wief, — — — Merseburg, 1844,
 Willberg, — — — Cösen, 1845.
 Wissowa, das kathelische Gymnasium zu Breslau, 1845.

VI B. Fædrelandets Historie.

- Afstykker til Danmarks Historie, Odense 1841—45, 2 Bind 4.
 Køllerup Rosenvinge, Udtog af gamle danske Domme Åbh. 1842—45,
 3 Bind 4.
 Dans Magazin, 3de Nætte, Åbh. 1843—46, 2 Bind.
 Æslendinga Sögur, Åbh. 1843, 1ste V.
 Historiske Fortællinger om Æslenderne, 4de V. Åbh. 1844.
 Grønlands historiske Mindesmærker, Åbh. 1845, 3de V.

- Bartholin og Stilling, om Borgerdydsolen, i Åbh. 1844.
 Bendtsen Program fra Nibe, 1845.
 Blache og Nogind, Program fra Narhund, 1843, 44, 45.
 Bloch, Noeskilde Demiskeles Historie, 2det og 3de Heste; 1844.
 Bohr, Program fra det v. Westensee Institut, 1844.
 — — — Renne, 1844.
 Borgen — — Metropolitanskolen, 1844—45.
 Eggers Geschichte des Altonaischen Gymnasiums, 1844.
 Examen Artium ved Åbh. Universitet, 1843, 44, 45.
 Zden Examen ved Åbh. Universitet 1843, 44.
 Lectionscataloger ved Åbh. Universitet, 1844—46.
 Greulund, Program fra Kolding, 1843,
 Hammerich, — Borgerdydsolen paa Christianshavn, 1844, 45.

Henrichsen, Program fra Odense 1844.

Ingerslev,	—	Kolding 1844, 45.
Jehnsen,	—	Bedsted 1843, 44, 45.
Lange,	—	Bordingborg 1843.
Lucht,	—	Kiel, 1845.
Müllerz,	—	Horsens, 1843.
Nielsen,	—	Realssolen i Aarhus, 1844, 45.
Olsen,	—	Biborg 1845.
Rosendahl,	—	Nykjøbing, 1843, 44, 45.
Scheel, om Universitetets Stipendier, 1844.		
Sartorph, Program fra Odense, 1843.		
Storm,	—	Horsens, 1845.
Tauber,	—	Aalborg, 1844.
Thorup og Hansen, Program fra Ribe, 1843.		
Thortzen,	—	Nanders, 1844, 1845.
Trede,	—	Blæn, 1844.
Whitte,	—	Renne, 1845.

Allen, de Christiano II exsule. Haun. 1844.

Bendk, Breve til O. Worm, 1844.

Historisk Tidsskrift, 5te og 6te Bind. Kbh. 1844—45.

Annaler for nordisk Oldkyndighed, 5te Bd. Kbh. 1845.

Schütt, von den Wölfung u. Giufungen. Husum 1845.

Thorup og Adler, om Byen Ribe, 9de Hefte.

VII. Theolog.

Faber, Psalterium Davidis, Parisiis 1509.

Friedländer, die hebr. Nomina. Stettin 1845.

Mühlberg, Hiphil. u. Hithpael, Mühlhausen 1845.

Christian d. IV Bibel, Kbhvn. 1633.

Burckhardt, Kirchengeschichte d. 6 ersten Jahrhunderte. Heiligenstadt 1844.

Crusius, de notione τῆς βασιλείας τὸν Θεόν. Magdeburg 1844.

Deinhardt, Pantheismus u. Deismus. Bromberg 1845.

Francke, von der Straußschen Ansicht vom Christenthume. Flensburg 1845.

Gad, Annales Paulini. Haun. 1845.

Glaesewald, die Echtheit des 2ten Briefes Petri. Greifswald 1844—45, 2 Heften.

- Grieben, de primordiis ecclesie Britannicæ, Cöslin 1841.
 Hagerup, de catechumenis ecclesie Africanæ, Haun. 1841.
 Scharling, om Ebionitismen, Haun. 1841.
 — de fide Evang. Joh. Haun. 1841.
 Schwubbe, de gentium cognitione dei, Paderborn 1841.
 Teetzmann, de Baptismo, Magdeburg 1841.

VIII. Jurisprudens.

- Fønningen om de latinſſe Skoler, den 11 Mai 1775.
 — om Examen Artium og andre Gramina den 11 Mai 1775.
 Bornemann, om Retsordenens Natur og Væsen, Kbh. 1845.
 Algreen Ussing, de abrogatione juris, Haun. 1843.

IX. Medicin.

- Bricka, om Ansamlinger af Pus, Kbh. 1844.
 Eschrift, de uvilkaarlige og vilkaarlige Livsytringer, Kbh. 1845.
 Hassing, de Syphilide, Haun. 1845.
 Lehmann, de humore oculi humani, Haun. 1845.
 Reumert, de auscultatione obstetricia, Haun. 1845.
 Weiss, de tenotomia, Haun, 1844.

X. Skjonne Videnskaber.

- Crusenstolpe, Morianen, 8—12 B. Kbh. 1845.
 — Carl Johan, Kbh. 1846, 3 Bind.
 J. L. Heiberg, Samlede Skrifter, Kbh. 1834—41, 9 Bind.
 — Vorſteien, Kbh. 1844.
 — To Tidsaldere, Kbh. 1845.
 Rainesford James, Gensbarmen, Kbh. 1843.
 — Charles Tyrrel, Kbh. 1844, 2 B.
 — Damley Kbh. 1844, 3 B.
 — Arabella Stuart, Kbh. 1845, 3 B.
 — Corse de Leon, Kbh. 1845, 3 B.
 — Rosa d'Albret, Kbh. 1846, 2 B.
 Moltke, Dovestabelæsning, 3die Bind, Kbh. 1841.
 Shakspeare Dramatische Werke, übersetzt von Schlegel u. Tieck, Berlin
 1843—44, 12 Bde.
 Thomsen, om Byron, Kbh. 1845.
 Chr. Winther, Fire Noveller, Kbh. 1843.

XI. Græsk og romersk Philologi.

XI. A. Apparata.

- Golding, Latinse Synonymer, Aalborg, 1845.
 Freund, Wörterbuch der lat. Sprache, II, 2; III, IV, Leipzig 1844—45.
 Hildebrand, Glossarii Latini Fragmentum, Dortmund 1845.
 Pave, Griechisches Handwörterbuch, Braunschweig 1842—45, 4 Bde.
 H. Stephani, Thesaurus linguae Graecæ, Parisiis 1841—46, vol. Vtum et VItnm.
-

- Bloch, om Accentuationen, Kbh 1845.
 Blume, Beiträge zur lat. Grammatik, Brandenburg 1845.
 Busse, Kritik der Sprache, Berlin 1844.
 Fabian, de particula Quum, Königsberg 1844.
 Fritsch, de casibus obliquis, Giessen 1845.
 Hiecke, de partibus orationis, Merseburgi 1845.
 Janson, de Græco paulopostfuturo, Rastenburg 1844.
 Kampmann, de Jn præpositionis usu Plautino, Breslau 1845.
 Kiessling, de enuntiatis hypotheticis, Zeitz 1845.
 Lhardy, de dialecto Herodoti, Berlin 1844.
 Lingnau, de verbalibus Latinis, Braunsberg 1844.
 Losch, de Perfecto et Plusquamperf. Homericō, Rastenburg 1845.
 Lund, de parallelismo syntaxis Græcæ et Latinæ, Haun. 1845.
 Matthiæ, von den Partikeln γε, ἅγα, μέρ, δέ, ὡς, Quedlinburg 1845.
 Mende, de infinitivo historico, Brieg 1845.
 Moississtzig, de adjectivis Græcis verbalibus, Conitz 1844.
 Möller, zur Bestimmung des klassischen Ausdrucks, Pleen 1845.
 Büning, das Lateinische in der deutschen Sprache, Recklinghausen 1845.
 Nest, griechische Grammatik, Göttingen 1841.
 Stern, Symbolæ ad Grammaticam Romanor. poeticam, Hammone 1845.
 Stinner, de Latini sermonis breviloquentia, Oppeln 1845.
 Wiehe, græsk Accentlære, Odense 1845.
 Winkler de Græcorum vetere quam lingua tum pronuntiatione, Breslau 1844.
 Voigt, nugæ Grammaticæ, Halle 1844.
 Zander, de vocabulo δίο, Königsberg 1845.
-

- Henrichsen, om Schedographien i de byzantinste Skoler, Kbh. 1843.
 R. D. Müller, Geschichte der griechischen Litteratur, Breslau 1841,
 2 Bde.
 Pfesserkorn, de eloquentia apud Romanos, Königsberg 1844.
 Richter, zur Würdigung d. Aristophanischen Komödie, Berlin 1845.
 Völker, de Cornelio Gallo, Elberfeld, 1844.
-

- W. A. Becker, Gallus, Leipzig 1838, 2 Bde.
 — Charikles, Leipzig 1840, 2 Bde.
 — Handbuch d. römischen Alterthümmer, Leipzig 1843—45,
 I; II, 1, nebst 2 Beilagen.
 Boeckh, Staatshaushaltung d. Athener, Berlin 1817, 2. Bde mit 1
 Heft Zuschriften.
 — Corpus inscriptionum Græc., Berol. 1845, III, 1.
 R. F. Hermann, griechische Staatsalterthümer, Heidelberg 1841.
 Keil, Inscriptiones Boeoticæ, Nürnberg 1845.
 F. C. H. Kruse, Hellas, Leipzig 1825—27, 3 Bde nebst Atlas.
 Leake, Topographie Athens, Zürich 1844.
 Meier u. Schoemann, der attische Procesß, Halle 1824.
 Ebd. Müller, Pastensammlung aus 462 No. bestehend, Hamburg 1841.
 R. D. Müller, Handbuch der Archäologie d. Kunst, Breslau 1835.
 — Geschichten hellenischer Stämme, Breslau 1844, 3 Bde.
 (Die Dorier, Orchomenos).
 — Denkmäler d. alten Kunst, Göttingen 1834—46, I;
 II, 1, 2.
 Orellius, Inscriptionum Latinarum collectio, Turici 1828, 2 voll.
 Platner, Bunzen u. A., Beschreibung d. Stadt Rom, Stuttgart
 1829—42, 6 Bde. mit einem Atlas.
 Schoemann, Antiquitates juris publici Græcorum, Gryphisw. 1838.
 Stieglitz, Archäologie d. Baukunst, Weimar 1801, 3 Bde.
 Wachsmuth, hellenische Alterthumsfunde, Halle 1846, 2 Bde.
 Walter, Geschichte des römischen Rechts, Bonn 1845—46, 2 Bde.
-

- Anton, de Categoris, Görlitz 1844.
 Becker, de Ætaliæ finibus, Bonn 1845.
 Bendixen, de primis Atheniensium bibliopolis, Husumi 1844.
 Bornemann, Antiquitates Lanuvinae, Halle 1845.

- Buch, de Romanæ reip. forma immutata, Minden 1845.
- Buttmann, das Griechenthum u. das jugendliche Alter, Prenzlau 1845
- Dittmann vom röm. u. griech. Kalender, Flensburg 1844.
- Dohrn, über Cato den ältern, Lübeck 1845.
- Freese, die Gleichheit d. Lakedämonischen Bürger, Stralsund 1844.
- Geppert, die altgriechische Bühne, Leipzig 1843.
- Giesebricht, de litterarum studiis ap. Italos medio ævo, Berlin 1845.
- Hagge, über die Lex Servilia repetundarum, Glückstadt 1845.
- Hanch, den ældre Verdens religiøse Myther, Kbh. 1845.
- Haupt, die Staaten des Alterthums, Königsberg 1845.
- Hudemann, über Magos Schicksale, Schleswig 1845.
- Kallenbach, Geschichtserzählung d. Griechen u. Römer, Quedlinburg 1844.
- Klinkmüller, de Agathocle, Sorau. 1844.
- Knebel, de signo eburneo nuper effosso, Duisburg 1844.
- Knochius, Auctorum qui choliambis usi sunt reliquiae, Harford 1844.
- Kostka, die Κῆρυκες bei Homer, Lyck 1844.
- Krahe, das Bewusstsein der Sünde bei d. Griechen u. Römern, Düsseldorf 1844.
- Kraynicki, de populi Romani eomitiis, Königsberg 1844.
- Langbehn, über Schulherica u. Schulgramm., Hadersleben 1844.
- Lucas, descriptio Euboeæ, Hirschberg 1845.
- Menn, das römische Strafverfahren gegen Beamte, Düren 1845.
- Merleter, die Epeirotische Dynastie, Königsberg 1844.
- L. Müller, de re militari Romanor. Kiel 1844.
- Nieberding, de fragmentis a Perotto suppositis, Richlinghusii 1845.
- Nitka de Aerope, Königsberg 1844.
- Rehdanz, Vitæ Iphicratis, Chabriæ, Timothei, Berlin 1844.
- Roeper, Lectiones Abulpharagianæ, Danzig 1844.
- Roma antica & moderna. In Roma 1708, 2 voll.
- Rothe, Vorschule zur griechischen Tragoedie, Torgau 1844.
- Schrader, Etymologica, Stendal 1845.
- Schröder, de præcisissimis jurandi formis Græcorum et Romanorum, 1845.
- Theiss, de bello Cyprio, Nordhausen 1844.
- Ussing, de nominibus vasorum Græcorum, Haun. 1844.

Wagner, die griechische Tragoedie, Dresden 1844.

Weiland, C. Marii VII Cos. Vita, Berlin 1845.

Werther, die circensischen Spiele d. Römer, Herford 1844.

XI B. Græske og latiniske Forfattere.

Æschyli et Sophoclis tragœdiæ et fragmenta. Ed. Ahrens, Parisiis 1842.

Noeggerath, de Æschyli Supplicibus, Arnsberg 1844.

Lenhof, Annott. ad Æschyli Choeph. Parodum, Neu Ruppin 1814.

Agathonis fragmenta, ed. Kayser, Sorau 1845.

Andocides, übersetzt von A. G. Becker, Quedlinburg 1832.

Antiphon, ed Maetzner, Berolini 1838.

Merkel, über Apollonius Rhodius, Magdeburg 1844.

Dominicus, de Appiano rerum Rom. scriptore Græco, Coblenz 1844.

Hanau, de Aristophanis ampulla versuum corruptrice, Züllichau 1844.

Hense, de Euripidis persona ap. Aristophanem, Halberstadt 1845.

Otto, de Aristoph. Nubium consilio, Neisse 1844.

Ranke; de Nubibus Aristoph., Berlin 1844.

Bojezen, om Aristoteles's Begej om Staten, Åbh 1844—45, 2 Hæfter.

Bonitz, Observatt. in Aristot Magna Moralia, Stettin 1844.

Engelsbrecht, die Lebensumstände des Aristoteles, Gisleben 1845.

Schulze, die Erziehungstheorie d. Aristoteles, Naumburg 1844.

A. G. Becker, Demosthenes als Staatsbürger u. Redner, Quedlinburg 1830.

Jacobs, Demosthenes's Staatstreben, Leipzig 1833.

Mohr, de loco orationis in Androt. Demosth., Köln 1845.

A. Petersen, de oratione Dem. pro corona, Glückstadt 1844.

Dinarchus, ed. Schmidt, Lips. 1826.

Diodorus Siculus, ed. L. Dindorfius, Parisiis 1812—44, II voll.

Euripidis Fabulæ, ed. Th. Fix, Parisiis 1813.

Hesiodus, Apollonius, Musæus etc. ed. F. S. Lehrs, Parisiis 1810.

Braune, Odyssee lib. XIV, 1—60, Guben 1845.

Lange, Observ. in Iliad lib. Ildum., Oels 1844.

Povelsen, Emendatt. locorum quorundam Homer. Haun. 1846.

Isæus, ed. Schoemann, Gryphisw. 1831.

Lycurgus, ed. Baiterus et Sauppins, Turici 1831.

- Weichert, *Quæstiones Lycurgeæ*, Breslau 1844.
- Oratores Attici, ed. Baiterus et Sauppius, Turici 1845, 4.
- Pausanias, ed. L. Dindorfius, Parisiis 1845.
- Pindari carmina, ed. Dissen et Schneidewin, Gothæ 1843.
- Engelhardt, *Anacolutha Platonica*, Danzig 1845.
- Heßdler, über Platos Philebos, Frankfurt 1844.
- Ogienski, der Sinn des platonischen τὰ θαυτὸν πράττειν. Trzemeszno, 1845.
- Schramm, *Qnæstiones Platonicæ*, Breslau 1844.
- Wassmuth, *Platonis de Virtute doctrina*, Saarbrücken 1845.
- Plutarchi Moralia, ed. F. Dübner, Paris. 1841—42. II voll.
- Vitæ, ed. Doeckner, Paris. 1846, II voll.
- Polybius, ed. J. Bekkerus, Berol. 1844. II voll.
- Kölster, über den Philoktet, Zychoe 1844.
- Richter, über die Antigone, Elbing 1844.
- Theocritus, Bion, Moschus etc. ed. Ameis, Lehrs, Dübner. Parisiis 1846.
- Wimmer, *Lectiones Theophrasteæ*. Breslau 1844.
- Poppo, *Lexici Thucydidei supplementum*. Frankfurt 1845.
- Xenophontis Scripta, ed. L. Dindorf. Paris. 1841.
- Henrichsen, *de convivio Xenophonteo*, Slesvici 1844.
- Heiland, *de Dialecto Xenophontea*, Halberstadt 1844.
-
- Ciceronis 2te Red. gegen Verres, übers. von Brauneiser, Hadersleben 1845.
- Brückner, num Cicero Catilinam repetundarum reum defendit, Schweidnitz 1844.
- Grafer, Emendatt. ad Cic. Disputt. Tuscul. Guben 1844.
- Grysar, Prolegom. ad Cic l. l. de off. Köln 1844.
- Heimbrod, M. T. Cicero inde ab Id. Mart. 710 ad Kal. Jan. 711. Gleiwitz 1844.
- Heller de Ciceronis orat. pro M. Marcello, Ratibor 1845.
- Hildebrand, de nexus sententiarum Lælii. Sorau 1844.
- Kahntii Symbolæ criticæ in Cic. Epp. Zeitz 1844.
- Nauck, Cic. Rede f. Archias, Cottbus 1844.
- Paul de Cic. Oratore. Thorn 1844
- Schirlitz, de Cic. orat. Philipp. nona, Wetzlar 1844.

- Schneider, de Ciceronis fragmentis, Trzemeszno 1844.
- Wesenberg, Emendatt. Disputt. Tusc., Viburgi 1843—44. 2 Hester
- Corpus Grammaticorum Latin. ed. Lindemannus, Lips. 1831—40.
- IV voll. 4.
- Anton, de locis quibusdam Horatii, Halle 1841.
- Dillenburger, Horatiana. Emmerich 1845.
- Elberling, Commentar til Horats, Epp. I, 1 og 2. Åbh. 1843—44,
- 2 Hester.
- Fleischer, de Hor. poesi lyrice, Emmerich 1844.
- Kiesel, de Hor. carmine: *Justum ac tenacem*. Düsseldorf 1845.
- Lindau, Bemerkungen zu Horaz. Dels 1845.
- Martin, de aliquot Hor. Carminibus, Posen 1841.
- Petrenz, de aliquot Hor. locis, Gumbinnen 1841.
- Justini Historiæ Philippicæ, ed. Bipont 1802.
- Titi Livii Opp. cum Supplementis Freinsheimii ed. Drakenborch,
- Stuttgartiæ 1820—28, XV voll.
- Kühnast, de Recuperatoribus ad Liv. XXVI, 48. Thorn 1845.
- Lorenz, Annotat. in Livii l. Vtum. Köln 1845.
- Seidel, de locis aliquot Livii. Glogau 1844.
- Altenburg, Annot. ad T. Lucretium Carum, Schleusingen 1845.
- Tross, de Phædri Parapraste. Hammone 1844.
- C. Plinii Secundi Hist. Nat. ed. Jul. Sillig, Lips. 1831—36, V voll.
- M. F. Quintiliani institut. orat. ed. Spalding, vol. Vtum et Vltum.
- Lips. 1834.
- Driesen, M. F. Quintiliani Vita. Cleve 1845.
- Bischoff, Observatt. in Taciti Annal. l. Imum. Wesel 1845.
- Held, de Taciti Agricola, Suidnicii 1845.
- Kahlert, Taciti sententiae de natura deorum, Breslau 1844.
- Seyffert, Emendatt. ad Taciti Agricol., Kreuznach 1845.
- Rigler, Annot. ad Tibullum, Potsdam 1844.
- Freudenberg, Vindiciæ Virgilianæ, Bonn 1845.
- Cadenbach, Prolegomena ad Æneidem. Essen 1844.

XII. Linguistiske Arbeider til de øvrige Sprog.

- Anton, Oberlausitzische Wörter, Görlitz 1844—45.
- Vöbel, deutsche Litteraturgeschichte, Gleiwitz 1845.
- Bentzerweif, über Cœdmon, Elberfeld 1845.

- Eichler, die französischen Accente, Stendal 1844.
 Fulda, Emploi du Mode, Duisburg 1845.
 Genthe, der Rosengarten zu Worms. Eisleben 1844.
 Höchsten, la langue française, Coblenz 1845.
 Knorr, die polnische Sprache, Meseritz 1845.
 Rührmund, der Wolframsche Parzival, Potsdam 1845.
 Schüß, der Kampf Arjunas mit dem Kirâten, Vilefeld 1845.
 —, das Siegerländer Sprachidiot, Siegen 1845.
 Silber, über den Gothischen Dativ. Naumburg 1845.

Antallet af de Bind og Hefter, som siden 1843 ere tilkomne i de forskellige Fag, er altsaa som følger:

Encyclopædi	35
Philosophi	38
Mathematik og Naturvidenskaber .	41
Geographi	11
Historie	285
Theologi	17
Jurisprudents	4
Medicin	6
Skjonne Videnskaber	47
Græst og romersk Philologi . .	236
Lingvistiske Arbeider til de øvrige	
Sprog	13

Tilsammen 713 Bind og Hefter.

Da Bibliotheket i 1843 talte 4253 Bind og Hefter, bliver Beløbet nu, efterat adskillige hefteviis udkomne Skrifter ere indbundne flere Hefter i eet Bind circa 4800 Bind og Hefter.

Dimittendernes Pensæ. De i Skoleaaret gjen-nemgaaede Pensæ. Lære- og Læsebøger.

I Latin og Græst angive Dimittenderne (hvorved ifølge hvad forhen er bemærket maae forstaaes de Disciple som have

siddet 2 eller 3 År i øverste Classe og efter deres Auncien-nitet kunne dimitteres, skjønt det dermed ikke er sagt at de virkelig blive det), følgende Pensa: Livius 29de—32te Bog, Ciceros 10 første Taler i Madvigs Udgave (dog nogle af dem ikke Talen for Milo); Cato Major og Lælius; **Disputt. Tusc.** 4de og 5te (nogle ogsaa 3die) Bog Horatses Øder, Epistler og Ars poetica, Eneidens 3 første Bøger; Herodots 6te og 7de (nogle ogsaa 3die, 4de og 5te) Bog; Xenophons Memorabilia Socratis, Platos Apologia Socratis og Crito, Andocides's Tale om Mysterierne, Lysias's Taler mod Cratosthenes og mod Agoratos; nogle ogsaa Demosthenes's Olynth. 1—3; Odysseen nogle 5te—18de Bog andre 1—8 og 13—24.

I Skoleaarets Læb er i de forskellige Classer gjennemgaaet følgende Pensa:

Dansk.

- VI Cl.** Den ugentlige Stiil er streven hjemme og gjennemgaaet paa Skolen. I den anden ugentlige Time er meddeelt en Udsigt over den danske skjonne Litteratur til Baggesen. — Adskillige Digterværker ere læste.
- V Cl.** Stilen er ligesom i øverste Classe streven hjemme og gjennemgaaet paa Skolen. Flere Digterværker ere forelæste, ligesom Disciplene jævnlig ere blevne øvede i Oplæsning.
- IV Cl.** Den ugentlige Stiil er deels streven hjemme, deels paa Skolen. Flors Læsebog er benyttet til Læseøvelser og Analyseering.
- III Cl.** Stilene ere i denne Classe som oftest begyndte paa Skolen og fuldførte hjemme. Oppermanns Indledning til den danske Spræglære er læst og repeteret, og Flors Læsebog er benyttet til Læseøvelser og Analyseering.
- II Cl.** De skriftige Arbeider have bestaaet deels i Dictat, deels i Udarbeidelser efter Borgens Veiledning, deels i

frie Udarbeidelser over lette Opgaver. Oppermanns Indledning er læst og repeteret; Molbechs Læsebog benyttet.

I El. Molbechs Læsebog benyttet. Af Krosnings Schema hele Formlæren. Skriftlige Øvelser efter Dictat.

Latin.

VI El. Disputt. Tuse. 5te Bog; Cato Major og Lælius, Talerne for S. Roscius, det maniliske Forslag, og Archias samt de 4 mod Calilina; Livius 29de—31te Bog, Horat ses Epistler og Ars poetica; hele Syntaxis af Madvigs Grammatik. 3 Stile ugentligt. (Endeel af de her angivne Forfattere er i Aar blot repeteret).

V El. Ciceros Tale for S. Roscius. Lælius; Livius 30te Bog; Madvigs Grammatik, 1ste Afsnit af Syntaren indtil Cap. 5. 3 Stile ugentligt.

IV El. De 70 første Cap. af 7de Bog af J. Cœsars Galerkrig. Samme Pensum i Madvigs Grammatik som **V El.** 3 Stile ugentligt.

III El. Cornelius Nepos: Dion—Pelopidas, begge inclus. Af Madvigs Gram. hele Formlæren. 3 Stile ugentligt efter Trojels Stiiløvelser.

II El. Borgens latinske Læsebog, 4de og 5te Afsnit (2 Bladé af 6te). Af Madvigs mindre Grammatik Formlæren til Cap. 22 (verba anomala). 3 Gange ugentlig Oversættelse til Latin deels efter Trojels Stiiløvelser, deels af dicteret Dansk.

Græsk.

VI El. Odysseen 13de—18de Bog, Herodots 7de Bog, Anecdotes's Tale om Mysterierne, Lysias's Taler mod Erasthenes og mod Agoratos.

V El. Odysseen 16de—18de Bog; de 100 første Capp. af

Herodots 7de Bog; det Meste af Formlæren af Langes Grammatik.

IV Cl. Langes græske Læsebog Pag. 16—22 og 41—62.

Af Langes Grammatik Formlæren og de vigtigste uregelmæssige Verber.

III Cl. Langes Materialier Pag. 1—8. Langes Grammatik Formlæren til de uregelmæssige Verber.

Hebraisk.

VI Cl. Candidaterne hele Genesis (Laudrup og Hald tillsige de 15 første Psalmer) og et fuldstændigt Cursus i Grammatiken efter Whittes Lærebog. Classens yngre Afdeling de 11 første Cap. af Genesis og Whittes Grammatik indtil § 77 med Undtagelse af 6te og 7de Cap.

Tydske.

VI Cl. Hjorts tydske Læsebog fra Pag. 578—644. Meiers Grammatik. Oversættelse fra Dansk til Tydske: Grønbergs Stiløvelser fra Pag. 30—40, samt 2 Acter af Holbergs Maskerade. Flere Stile efter Dictat.

V Cl. Hjorts tydske Læsebog fra Pag. 62—115. Meiers Grammatik. Grønbergs Stiløvelser fra Pag. 13—20.

IV Cl. Hjorts tydske Læsebog fra Pag. 1—50. Meiers Grammatik til de øvrige uregelmæssige Verber. Grønbergs Stiløvelser fra Pag. 1—11.

III Cl. Riisés større Læsebog fra Pag. 140—209 samt fra 241—250. Meiers Grammatik til de uregelmæssige Verba.

II Cl. Riisés større Læsebog fra Begyndelsen til Pag. 107. Af Meiers Grammatik til Verberne.

I Cl. Riisés mindre Læsebog fra Pag. 58 til Enden. Meiers Grammatik Pag. 1—30.

Frausf.

- VI Cl.** Borrings Études littéraires, partie en prose: Pag. 64—109, 342—425; partie en vers: Pag. 110—167. Hele Grammatiken efter Borrings. Af Sammes Stiilovelser er oversat, deels mündtligt deels skriftligt, den største Deel af Ufsnittet om Pronominerne og om Brugen af Tiderne, samt enkelte af Fortællingerne.
- V Cl.** Borrings Études litt., partie en prose, Pag. 109—153, 280—329, 335—42. Af Borrings Grammatik hele Formlæren og flere Stykker af Syntaren; af Sammes Stiilovelser er skriftligt oversat 1ste Ufsnit samt indtil 2det Ufsnits Nr. 24.
- IV Cl.** Borrings Lærebog for Mellemklasser Pag. 96—174. Borrings Gram. indtil de uregelmæssige Verber. Af Stiilovelserne er skriftligt oversat en Deel af 1ste Ufsnit.
- III Cl.** Borrings Lærebog for Mellemklasser Pag. 1—82. I denne Classe er begyndt paa Grammatiken, af hvilken Formlærens vigtigste Stykker ere læste.
- II Cl.** Borrings Manuel des enfants: Pag. 29—107.
- I Cl.** Borrings Manuel des enfants: Pag. 1—58.

Religion.

- VI Cl.** Fogtmanns Lærebog §§ 131—156 og §§ 1—84. Hele Herslebs Bibelhistorie. Af det nye Testamente paa Græst er læst: Brevet til Galaterne; Brevet til Rømerne er gjenemgaaet paa Dansk. Tillige er meddeelt en Udsigt over de vigtigste Begivenheder i Kirkens Historie til 1530.
- V Cl.** Fogtmanns Lærebog §§ 1—46. Herslebs Bibelhistorie: det nye Testamentes Historie.
- IV Cl.** Balles Lærebog: Cap. 6—8. Herslebs Bibelhistorie: fra 6 Periode i anden Afdeling til 3 Periode i det nye Testamentes Historie.

- III El.** Balles Lærebog: forfra til Cap. 6, A. Herslebs Bibelhistorie forfra til 6 Periode i anden Afdeling.
- II El.** Af Balles Lærebog fra 3de Cap. til Pligterne mod Næsten i 6te Cap. Herslebs mindre Bibelhistorie.
- I El.** De 2 første Cap. af Balles Lærebog og Herslebs mindre Bibelhistorie.

Mathematik.

- VI El.** Hele Arithmetiken og Geometrien efter Fallesens Arithmetik og Ursins Geometri.
- V El.** Fallesens Arithm. forfra til 6te Cap., det Vigtigste af 7de Cap., samt Læren om Proportioner (til denne sidste benyttet Ursins Arithm. som Grundlag). Ursins Geometri forfra til § 100.
- IV El.** De 4 Species i Algebra tilligemed Læren om Bræk, som Grundlag benyttet Ursins Arithm. forfra til § 31 samt § 43—53. Bogstavregning og almindelig Regning. Ursins Geometri forfra til § 55.
- III El.** Addition og Subtraction i Algebra, som Grundlag Ursins Arithm. forfra til § 17. Almindelig Regning og nogen Bogstavregning. Indledning til Geometrien efter Ursins Geometri.
- II og I El.** Almindelig Regning og Hovedregning.

Historie.

- VI El.** Af den gamle Historie og Geographie Staterne i Asien og Africa samt Grækenland; af den nyere Hist. Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Polen, Ungarn, Tyrkiet, det græske Keiserdømme, Staterne i Asien, Frankrig til 1589; Candidaterne have repeteret det Øvrige.
- V El.** Af den gamle Historie og Geographie Staterne i

Asien og Africa; af den nyere Hist.: Frankrig, England og Portugal.

IV Cl. Romerstaten, Sverrig, Rusland, Preussen, Polen, Ungarn og Tyrkiet.

III Cl. Af Kofods gamle Historie til Macedonien og af den nyere Hist.: Danmark.

II Cl. Historiens vigtigste Begivenheder indtil Frederik 2.

I Cl. Fædrelandshistorien fra Dronning Margrethe til Enden.

Geographi.

VI Cl. Den almindelige Indledning til Geographien og den specielle Indledning til Europa; Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Tydskland, Østerrig, Danmark, America og Australien; Candidaterne have repeteret det Øvrige.

V Cl. Rusland, Preussen, Tydskland, Østerrig, Danmark, Nederlandene, Belgien og Storbritannien.

IV Cl. Asien og Africa.

III Cl. Norge, Sverrig, Rusland, Polen, Preussen, Tydskland, Østerrig, Danmark, Holland og Belgien.

II Cl. Ingerslevs mindre Geographi.

I Cl. Ingerslevs mindre Geographi.

De brugte Lærebøger i Historie og Geographie ere i de to øverste Classer Kofods Udtog af Verdenshistorien, Ingerslevs Geographie og Königsfeldts gamle Geographie i 4de og 3de Classe de to førstnævnte, i 2den Classe Kofod Historiens vigtigste Begivenheder, i 1ste Classe Munthes Fædrelandshistorie.

Skrivning.

Heri undervises 3 Timer ugentligt i hver af de 4 nederste Classer. De 2 øverste Classer ere fritagne, men det paasjeses at Disciplene ved deres skriftlige Arbeider ogsaa beflitte sig paa at skrive en reen og tydelig Haand.

I det nye Skoleaar er bestemt at bruge følgende Bøger i de forskjellige Classer.

VI Cl. Ciceros Bøger om Pligterne, Talerne for Milo, Ligarius og Deiotarus (Madvigs Udg.); Livius 32te Bog (Tauchniß); Horatses Ode (Tauchniß), Virgils Eneide de 3 første Bøger (Tauchniß); Madvigs lat. Gramm., Bojesens romerske Antiquiteter; Herodots 8de Bog (Tauchniß); Xenophons Memorabilia Soeralis (Tauchniß), nogle af Demosthenes's politiske Taler efter nærmere Bestemmelse (Baiters og Sauppes Haandudgave), Langes græske Grammatik, Bojesens græske Antiquiteter, et græsk N. Test.; Genesjs, Whites hebr. Gramm.; Borringss Etudes (4de Udgave); Sammes franske Stilovelser (3die Udg.) og Gramm. (5te Udg.); Hjorts tydste Læsebog, Meyers tydste Grammatik, Grønbergs tydste Stilopgaver; Fogtmanns Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Ursins Geometri, Fallesens Arithmetik, Kofods Udtog af Historien, Ingerslevs Geographi, Königsfeldts gamle Geographi, et Atlas til den nye og et til den gamle Geographi.

V Cl. Ciceros Cato Major, og Talerne for Milo, Ligarius og Deiotarus (af begge Madvigs Udgave); Livius 32te Bog (Tauchniß); Ovids Metamorphoser efter Feldbausch's Chrestomathi; Madvigs lat. Gramm., Bojesens romerske Antiquiteter; Lysias's Taler mod Eratosthenes og mod Agoratos (Baiters og Sauppes Haandudg.) og efter nærmere Bestemmelse enten Andocides's Tale om Mysterierne eller Xenophons Memorab. Socratis; Langes græske Gramm.; Borringss Etudes (4de Udg.); Sammes Stilovelser (3die Udg.) og Gramm. (5te Udg.); Hjorts tydste Læsebog, prosaistisk Deel (2den Udgave), Meyers tydste Gramm., Grønbergs tydste Stilopgaver; Fogtmanns Lærebog; Herslebs større Bibelh., Ursins Geometri, Fallesens Arithmetik, Kofods Udtog af Historien, Ingerslevs Geo-

graphi, eller maaesse Welschows, dersom den nye Udgave udkommer til den Tid; Königsfeldts gamle Geographi, et Atlas til den nye og et til den gamle Geographi.

IV Cl. Julius Cæsar de bello Gallico 1ste Bog (Elberlings Udg.) Madvigs lat. Gramm., Langes græsse Læsebog og Gramm.; Borring's franske Læsebog for Mellemklasser (4de Udg.); Sammes Gramm. (5te Udg.) og Stileøvelser (3die Udg.); Hjorts tydste Læsebog præsaist Dæl (2den Udg.), Meyers tydste Gramm., Grønbergs tydste Stilopgaver, Balles Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Flors danske Læsebog, Ursins Mathematik, Sammes Regnebog, Kofods Udtog af Historien, Welschows Geographi (hvis den nye Udgave er udkommen til den Tid) et Atlas til den nye og et til den gamle Geographi; Dreiers og Bramsens Lærebog i Naturhistorie:

III Cl. Cornelius Nepos (Tauchniß, Madvigs lat. Gramm.; Langes græsse Læsebog og Sammes Grammatik (hvis Underviisning i Græst beholdes i denne Classe), Borring's franske Læsebog for Mellemklasser (4de Udgave) Sammes Gramm. (5te Udg.); Riis' større tydste Læsebog, Meyers tydste Gramm., Balles Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Flors danske Læsebog, Bojesens danske Gramm., Borgens Veiledning, Ursins Mathematik, Sammes Regnebog, Kofods Udtog af Historien, Udtoget af Allens Fædrelandshistorie, Welschows Geographi (under samme Betingelse som i 4de Cl.), et Atlas til den nye og et til den gamle Geographi; Dreiers og Bramsens Lærebog i Naturhistorie.

II Cl. Borring's Manuel (4de Udg.), Riis' større tydste Læsebog, Meyers Gramm., Balles Lærebog, Herslebs mindre Bibelhistorie, Molbechs danske Læsebog, Borgens Veiledning, Bojesens danske Gramm., Ursins Regnebog, Kofods fragmentariske Historie, Ingerslevs Udtog af Geographien, et

Atlas til den nye og et til den gamle Geographi, Stroms naturhistoriske Læsebog.

- I 61. Borring's Manuel 4de Udg., Campes tydste Robinson, Meyers Gramm.; Valles Lærebog, Herslebs mindre Bibelhistorie, Molbechs danske Læsebog, Bojesens danske Gramm., Ursins Regnebog, Kofods fragmentariske Historie, Ingerslevs Udtog af Geographien, et Atlas til den nye Geographi, Stroms naturhistoriske Læsebog.

Skolens Fester og Høitideligheder.

Blandt disse maa først nævnes den aarlige Translocation ved Skoleaarets Begyndelse, der sidste Aar indlededes og sluttedes med efterstaende af Pastor Schaper i Præsts forfattede Cantate, hvortil Musiken var arrangeret af Skolens Syngelærer :

Hør Talen.

Chor:

Mægtigste blandt Jordens Magter,
Kundskabs Lys, bestraal os Du!
Spiret, som mod Frihed trægter,
Løser Du af Fængslets Gru;
Mægtig ved din Straales Gave,
Boer den — et Himmelns Træ;
Bedste Frugt af Livets Have
Modnes i dets Grenes Læ!

Opvarket:

Men, himmelfødt, Du boer med Lyst
Dg heelt kun hos den Rene.
Den bedste Deel af Livets Høst,
Du mægter at forlene,

Du skænker ham — en Landens Magt,
Al Forderig blev underlagt,
Døg skænker ham alene!

Chor:

Salig Den, som reen af Hjerte,
Kundstabs Lys, opfatter Dig!
Jorden mildner ham sin Smerte,
Overalt paa Glæder riig.
Lysets Son, en Sandheds Kjempe,
Trodser han hver Mørkets Magt;
Intet kan hans Mod neddæmpe,
Jorden er ham underlagt!

Efter Talen.

Choral:

Lysets Fader! Du som eue
Tændte Kundstabslyset her,
Lad det finde Hjertet rene
At bestraale hos Enhver!

Du er Hjertets vijs Leder!
Leed det reent til Lysets Væld!
Hvad Du naadig hos os frerer,
Vorde Fædrelandets Held!

Bed denne Leilighed holdt Skolens Rektor følgende Tale:

Altter er et År forløbet! Et År! en betydelig Deel af et Menneskeliv! Ingen af os ved, om Gud lader ham opleve det næste; Ingen af os ved, hvem af os der, inden vor næste Regnustabdag kommer, er udtraadt af vor Krebs. I denne Tanke ligger en alvorlig Opfordring til at gjøre os Nede for, hvorledes vi have benyttet det År, som Gud har skænket os. Vi Lærere ber vel i al Ydmighed, og med Tak til ham som

har lagt sin Belsignelse i vort Arbeide, sige at vi redeligt og ærligt, hver efter sin Evne, have stræbt at fremme Skolens Formaal. Men det er ikke om os jeg her finder det passende at tale; det er til Eder og om Eder, mine kjære Disciple, jeg vil tale; det er Eder som jeg i denne Stund, ved dette betydningsfulde Afslut af Eders Liv, vil opfordre til en alvorlig Selvprovelse. I det Skolen kalder Eder, paalægger den Eder Pligter, alvorlige, uafviselige Pligter, ofte tunge Pligter, Pligter der kræve Kamp og Strid og Døpoffrelser, — have I opfyldt dem? Det er dette Spørgsmaal jeg forelægger Eder; vel dem af Eder, hvis Samvittighed besvarer det med Ja! I kaldes Skolens Disciple — have I gjort Eder tydeligt og klart Nede for dette Ords Betydning? I det indbefattes og ved det betegnes alle Eders Pligter, hvis I satte det rigtigt. I ere Lærlinge! I skulle lære! Lære skulle vi alle, saalenge vi leve, de Eldre med de Yngre. Men vi Eldre kaldes ikke længere Lærlinge; i den Betydning, hvori I skulle lære, have vi udlært; vi have fuldendt vores Læreaar i Skolen, og tiltraadt pore Vandreaar gjennem Livet. Men I ere endnu i Læreaarene, I ere Skolens Lærlinge. Herved betegnes det Sind, hvormed I skulle lære. Men I med Rette kunne kalde Eder Lærlinge, dersom I tykkes Eder klogere end Eders Mestere, dersom I hørmode Eder af Eders Kunstdæk, dersom I troe at I vide Altting bedre, dersom I ikke med fuld Tillid hengive Eder til Eders Lærere, dersom I ikke elsker og ære dem, dersom I ikke med uroffelig Overbevisning stole paa at de baade ville og kunne lede Eder til Eders Bedste? Og Skolen er ikke en Specialskole, hvor der meddeles Eder allehaande nyttige Kunstdæk til at oplyse Forstanden, men den har et langt hoiere Maal, et Maal der omfatter det Edleste og Bedste i Menneskenaturen: den er en christelig Skole, der stræber at forberede Eder ikke blot for Livet men for Evigheden. Men kunne I kalde Eder Lærlinge i en christelig Skole, dersom I

fattes det ægte christelige Sind, der yttrer sig i Ydmighed og i Kjærlighed? Det er jo fra dette Sind alene at al Eders Gjerning faaer sin Værd!

Men I faldes ikke blot Skolen Læringe; i det Skolen falder Eder, paalægger den Eder ikke blot Pligter, den giver Eder ogsaa Forhættelser: I faldes Skolenes Føstersonner. Og dette er ingenlunde et poetisk, smukt klingende Navn uden virkelig Indhold; men der ligger deri en dyb og glædelig Betydning. Skolen er Eders Moder! Naar Eders Forældre overantvorde Eder til os, saa stode de Eder ikke ud i den vide Verden, de sende Eder ikke til Fremmede, der med Kulde og Ligegyldighed ses Eder komme og gaae men de sende Eder til en Moder, der kjærlig aabner sine Arme for at modtage Eder og berede Eder et Hjem. Ja Skolen skal være Eder et andet Hjem, og den vil blive Eder et kjært Hjem, naar I nærme Eder denne Eders anden Moder med Tillid og Hengivenhed og Fortrostning. Ogsaa Skolen prædiker ikke blot den strenge Lov, der byder og truer og straffer; den har ogsaa sit Evangelium, der tilbyder Haab og Glæde. Og naar I betenk dette, naar I med dette Sindelag, med Tillid og Kjærlighed og fremfor Alt med Tak og Bon til ham, uden hvis Bistand ingen menneskelig Idræt lykkes, henvise Eder til Skolen, da ville Eders Læreaat i den blive rige paa Glæde og paa Besignelse; da ville I ahue og føle, at den, som opfanger Kunstdabens Lys i et reent Hjerte, med et christeligt Sind, ham er ikke blot Jordens underlagt, men for ham staar Himmelens Herlighed aaben.

En anden Skolefest af en mere privat Natur er det aarlige Skolebal, der i en lang Rakke af Aar var blevet holdt paa Skolen selv, men siden den nye Skolebygnings Opførelse paa et offentligt Sted for Skolens Disciple og Lærere samt deres Forældre, Slægtninge og nærmere Bekendttere. Og netop

der ved at denne Fest paa en saa smuk og betydningsfuld Maade forener ligesom til een stor Familie alle dem, som paa nogen Maade have Part i Skolen, faaer den Præget af noget Mere end en selskabelig Fornsieelse, og bliver i Virkeligheden til en Skolefest, der kan fortjene med et Par Ord at omtales i Skolens Historie. Af lignende Natur have de dramatiske-musikaliske Aftenunderholdninger været, som Disciplene i de sidste Par Åar have haft eengang hver Winter, og hvorved de uden Prætensioner paa kunstnerisk Guldkommenhed have sagt at more sig selv og deres tilstedeværende Kammerater, Lærere og Forældre. Om Sommeren opfordrer den smukke omgivende Natur dem til Excursioner i Omegnen, som de jævnligt gjøre i deres Fritimer snart i større snart i mindre Fløkke; eengang hver Sommer i de to sidste Åar have samtlige Lærere og Disciple forenet sig til en fælleds Skortour, den ene Gang til Rungsted, den anden til Frederiksdal; og det er mig en Glæde at kunne bevidne, at det gjenfølgige Forhold mellem Disciple og Lærere og den Mand og Tone, der hersker ved disse Sammenkomster, altid er saadan at jeg og mine Medlærere med Fornsieelse kunne være tilstede i vores Disciples Kreds ligesom det ogsaa er mig kjært at have Anledning til at takke Byens og Omegnens Beboere for den Velvillie og Forekommenhed, som de ved denne og andre lignende Lejligheder have viist imod Disciplene.

Scheme over den offentlige Examen i Frederiksborg lærde Skole i Aaret 1846.

Torsdagen den 23 Juli.

kl. 8.	De 5 øverste Classer lat. Stil.	B. E.F. Ko. Lo. Rh.*)
" 11.	II og I Cl. Regneprove.	La. Rh. Rich.
" 4.	Alle Classer dansk Stil.	Rich. Ko. E.F. La. B. Rh.

*) De inspectionshavende, examinerende og censurerende Læreres Navne tilføjes med deres Begyndelsesbogstaver.

Fredagen den 24 Juli.

- Kl. 8. VI Cl. Latin. Rh. Eg. F.
 " 1. II Cl. Latin. Rh. Eg. F.
 " 5. IV Cl. Frank og Tysk. Lo. B. F.
 " 8. III Cl. Historie og Geographi. Lo. Kv. La.
 " 1. I Cl. Religion. Lo. B. Rich.
 " 5. V Cl. Religion. Rich. Kv. La.

Loverdagen den 25 Juli.

- Kl. 8. VI Cl. Græst. Rh. Eg. F.
 " 1. III Cl. Græst. Rh. Eg. F.
 " 5. V Cl. Frank. B. Rich. F.
 Kl. 8. III og IV Cl. Mathematik. Kv. Lo. La.
 " 1. II Cl. Religion. Lo. B. Rich.
 " 5. VI Cl. Hebraisk. Kv. La. Rh.

Mandagen den 27 Juli.

- Kl. 8. VI Cl. Historie og Geographi. Kv. Lo. F.
 " 1. I Cl. Dansk. Rich. Rh. F.
 " 5. V Cl. Tysk. Lo. Eg. F.
 " 8. V Cl. Mathematik. La. Rich. Rh.
 " 1. III Cl. Frank og Tysk. Lo. B. Eg.
 " 5. IV Cl. Religion. B. La. Rich.

Tirsdagen den 28 Juli.

- Kl. 8. V Cl. Græst. Rh. Eg. F.
 " 1. IV Cl. Græst. B. Eg. F.
 " 5. VI Cl. Religion. La. Rich. F.
 " 8. VI Cl. Mathematik. La. Kv. B.
 " 1. III Cl. Religion. Kv. Lo. Rich.
 " 5. I Cl. Tysk og Frank. B. Rh. Eg.

Onsdagen den 29 Juli.

- kl. 8. VI Cl. Sydsk og Frans. Lo. B. F.
- " 1. IV Cl. Latin. Rh. Cf. F.
- " 5. III Cl. Latin. B. Cf. F.
- " 8. V Cl. Historie og Geographi. Ko. La. Rich.
- " 1. II Cl. Sydsk og Frans. Lo. B. Rich.
- " 5. IV Cl. Historie og Geographi. Ko. La. Rh.

Torsdagen den 30 Juli.

- kl. 8. V Cl. Latin. Rh. Cf. F.
  - " 8. II og I Cl. Historie og Geographi. Ko. Lo. Rich.
  - " 12. Alle Classer Gymnastik.
-

Fredag Eftermiddag den 31 Juli til en Tid, som nærmere vil blive bestemt, befjendtgøres Gramens Udfald for Disciplene. Tirsdagen den 1 September kl. 8 holdes Proven over de nyanmeldte Disciple. Onsdagen den 2 September kl. 10 foretages Translocationen. Til denne have de Herrer Nicolai Krossing, forhenværende Discipel af Skolen, og Secretair J. P. C. Hartmann, Ridder af Dannebrog havt den Velwillie at forfatte og componere en Cantate, for hvilken smukke Gave jeg herved med Glæde benytter Lejligheden til offentligu at bevidne dem min og Skolens Tak.

Torsdagen den 3 Sept. kl 8 tager Undervisningen for det nye Skoleaar sin Begyndelse.

Disciplenes Fædre og Værger samt andre Skolens Velindrere indbydes herved til at bære den mundtlige Gramen og Translocationon med deres Nærvarelse.

Frederiksborg den 22 Juni 1846.

Dr. H. M. Flemmer.